Današnja številka velja izjemoma 2·25 Din.

Leto LVIII. Številka 157. V Ljubljani, v sredo 15. julija 1925.

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insera ni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

V prid francoskemu dnevu velja današnja številka Din 2.25.

Razpad opozicijonalnega bloka

Na dnevnem redu včerajšnje seje narodne skupščine je bila interpelacijska debata o priključitvi Avstrije k Nemčiji. Interpelacijo je vložil znani klerikalni gromovnik posl. Smodej, ki je hotel s tem menda dokumentirati, da je SLS edina stranka v Jugoslaviji, ki ima v svojem parlamentarnem klubu patentirane strokovnjake za zunanjo politiko. Posl. Smodej seveda z odgovorom zunanjega ministra že iz navade ni bil zadovoljen, dasi je dr. Ninčić jasno in precizno izjavil, da je naša država nasprotna priključitvi Avstrije k Nemčiji, ker bi pomenil ta korak kršitev obstoječih mirovnih pogodb, in je v slučaju, da bi prišlo do take kršitve, pripravljen storiti vse, da z vso energijo ščiti naše interese. Nezadovoljnost posl. Smodeja in njegovih kolegov in »Jugoslovanskega« kluba pa je doseglo vrhunec šele potem, ko je Pavle Radić kot zastopnik najmočnejše stranke v bloku »narodnega sporazuma in ljudske demokracije« obrnil temu bloku hrbet s tem, da je nastopil proti klerikalni interpelaciji in glasoval po zaključeni debati z ostalimi radičevci za vlado. Klerikalci so torej pri debati o Avstriji doživeli dvojni polom: Polom s svojo interpelacijo, ki se je izkazala za docela neumestno, in polom svoje politike, ker so jih pri tej priliki zaputili najmočnejši zavezniki. Njihova interpelacija je bila itak brezpredmetna, ker bi znal naš zunanji urad v slučaju potrebe brez njih primerno opredeliti svoje stališče napram eventuelnemu resnemu poizkusu priključitve Avstrije k Nemčiji. Pri tej priliki pa se je SLS tudi prepričala, da je »blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije« prenehal obstojati. Ostali so le še klavrni fragmenti, med katere spada tudi SLS, ki bo lahko igrala odslej na razvalinah opozicijonalnega bloka prepoka na ruševinah jeruzalemskih.

Opozicijonalni blok je z včerajšnjim nastopom radičevcev razpadel, kar priznava brez ovinkov tudi škofov list, ki poroča danes iz Beograda da je gotovo, da bo Pavle Radić jutri prijavil izstop iz bloka, ako pride na sejo in če se mu bo zdelo primerno, da svoj izstop javi pismeno. »Slovenec« pretaka bridke solze nad popolnim polomom tigrovske politike, ki je bila v ostalem že spočetka obsojena na neuspeh. Glasilo SLS piše namreč, da se smatra v zvezi s tem zadnji čin Pavla Radića, ki je ob priliki Smodejeve interpelacije glasoval s svojim klubom za vlado, ne da bi se prej dogovoril z ostalimi člani bloka in naznanil svoj izstop iz bloka, za nelojalen in nasproten poštenim parlamentarnim običajem. Tej jeremijadi sledi samotolažba, »da bo hrvatski narod kmalu sprevidel, da je prevarjen (?) in da bo prišlo zopet do skupne fronte vseh tistih, ki žele pravi sporazum med vsemi tremi narodi.« To javkanje in lamentiranje pa ne bo klerikalcem prav nič pomagalo, ker so napravili včeraj radičevci z njimi kakor z izžeto limono, v kateri ni več soka. Politika hujskanja brata proti bratu, politika fanatičnega separatizma in plemenske mržnje, izvirajoče v našem slučaju iz verske nestrpnosti, je doživela v Jugoslaviji polom, kakršnih pozna zgodovina le malo. S tem polomom je zapečatena usoda tistih anahronističnih političnih formacij v naši nacijonalni državi, ki so skušale na umeten način zajeziti med ljudstvom zmagoviti pohod jugoslovenske misli in pripraviti teren za razpad unitaristične Jugoslavije. V tem je največji in gotovo zgodovinski pomen včerajšnjega dogodka v narodni skupščini. Z druge strani pa lahko z veseljem zabeležimo zmago tistih, ki so dosledno zagovarjali politiko narodnega edinstva in popolne sloge med Srbi, Hrvati in Slovenci. Teorija o treh narodih je skupaj z avtonomizmom in federalizmom žalostno propadla in kapitulirala pred unitarizmom.

Razpad opozicijonalnega bloka pa mora vplivati tudi na nadaljni razvoj naše notranje politike, zlasti na razmerje med posameznimi strankami pri vseh bodočih kombinacijah. Dosedanja naša opozicija, ki so jo dejansko vodili klerikalci, je bila v vsem svojem delovanju skrajno razdiralna in destruktivna. Poslanci SLS so v narodni skupščini samo kričali in razbijali, samo ovirali normalno parlamentarno delo, ne da bi skušali s stvarno kritiko vplivati na vodstvo državnih poslov ali skrbeti za ljudstvo, ki jim je v svoji zaslepljenosti nasedlo. Ta stranka je izgubila pravico do kakršnekoli vloge v državni politiki, ona se je sama izločila iz vrst tistih, ki jim je blagor države in njenega ljudstva vedno najvišji ukaz.

Razpad opozicijonalnega bloka ima za nas Slovence še poseben lokalni pomen. Zdaj bo menda jasno vsakomur, da pod klerikalno krivo palico Slovenci v državi nikoli ne pridemo do veljave, da bodo odločevali na najvišjem mestu brez nas, da bomo med srbsko in tudi hrvatsko javnostjo čedalje bolj osovraženi in da se nam obeta prav žalostna usoda, če temeljito ne revidiramo svojega političnega naziranja v smislu unitarizma in lojalnega bratskega sožitja. SLS je kriva, da naše ljudstvo doslej še ni prišlo do tega spoznanja. Zato je ta stranka med nami izgubila eksistenčno upravičenost.

Razkol v HSS

Viharna seja kluba HSS. — Pavle Radić pometa s svojimi nasprotniki. — Radiću izrečena zaupnica. — Eksodus zajedničarjev, ki ustanove svoj klub.

— **Beograd**, 14. julija. (Izv. Ob 14.) Današnji dan je dan političnih napetosti in obenem dan razčiščevanja in obračunavanja med posamnimi političnimi skupinami. Največjo senzacijo vzbuja razkol v klubu HSS. Posl. Pavle Radić, tako trde vsi, **je na brutalen in naravnost nečuven način kot absolutist vrgel iz svojega kluba zajedničarje in še nekatere radičevce, ki ne odobravajo njegove politične taktike.**

Posl. Pavle Radić je klubsko sejo otvoril ob 10. dopoldne. Seji je prisostvovalo 59 članov kluba, med drugimi skoraj vsi zajedničarji. Vsi so napeto pričakovali, kdaj prične Pavle Radić poročati o poteku pogajanj z radikali odnosno o doseženem sporazumu. Toda bili so razočarani. Pavle Radić **ni v svojem kratkem poročilu o situaciji niti z besedico omenjal doseženih rezultatov niti vprašanje sestave vlade RR.**

Klubu je stavil samo vprašanje zaupnice. Naglašal je, da potrebuje v svrho razčiščenja situacije klubovo zaupnico in zato zahteva od navzočih, da mu izrečejo to zaupnico. Zahteva obenem, da se razjasnijo odnošaji v klubu samem. Kdor je za sedanjo politiko, naj glasuje, kdor ne, naj se odstrani.

Nekateri člani so se oglasili k besedi. Zahtevali so od Pavle Radića pojasnila glede pogajanj z radikali. **Toda Pavle Radić je trdovratno in absolutistično vztrajal pri svoji zahtevi glede zaupnice ter ni hotel dovoliti nobene besede.** V klubu je nastal velikanski vihar in prepir. Zajedničarji so protestirali proti temu postopanju ter obenem protestirali proti izjavi, ki jo je podal Pavle Radić 27. marca v narodni skupščini, s katero odobrava izvedbo vidovdanske ustave brez vsake revizije.

Klub je nato izrekel Pavlu Radiću oz. Stjepanu Radiću zaupnico z večino glasov. **Proti so glasovali zajedničarji razen dr. Krajaca in okoli 10 radičevcev.**

Po glasovanju je Pavle Radić pozval z odločnim tonom zajedničarje in ostale, ki so glasovali proti, da zapuste klubske lokale.

Predsednik HZ dr. Lorković je nato začudeno vprašal:

»Ali pomenja to izključitev iz kluba?«

Pavle Radić ni dal na to vprašanje nikakega jasnega odgovora. **Zajedničarji so nato demonstrativno zapustili klubske prostore.** Bili so zelo ogorčeni, kar je posneti iz klica dr. Bazale pri odhodu iz kluba. Dr. Bazala je vzkliknil: **»Izdajice! Vidimo se pred licem naroda!«**

Zajedničarji z nekaterimi radičevci nameravajo ustanoviti svoj lastni parlamentarni klub, ki bo štel okoli 15 članov. Od radičevcev so se pridružili že danes zajedničarjem posl. Jagatić, Vojković, Urojić, dr. Buć, Miklavčić, Trajanović.

Sporazum pred radikalnim klubom

Radićevci so priznali Vidovdansko ustavo in vse obstoječe zakone. — Odpor radićevcev proti samostojnim demokratom. — Poslanec Dragović protestira proti sporazumu brez SDS. — Demisija vlade nocoj. — Klub odobri sporazum.

— **Beograd**, 14 julija. (Izv. ob 13.50.) Danes ob 10. dopoldne je bila seja narodno-radikalnega kluba. Pred sejo je bil v vili ministrskega predsednika Nikole Pašića sestanek triumvirata. Marko Trifković kot glavni voditelj pogajanj je klubu v glavnih črtah pojasnil potek pogajanj z radičevci, očrtal v glavnih konturah doseženi sporazum s KKS. Marko Gjuričić je nato poročal klubu, da je ministrski predsednik Nikola Pašić sporazum z radičevci odobril. Pogajanja z radičevci so tako uspela, **da sporazum načelno in striktno določa izvedbo vidovdanske ustave in sedaj obstoječih zakonov.** Velike težkoče so nastale pri pogajanjih glede vprašanja razširjenja vlade Narodnega bloka odnosno sodelovanja samostojnih demokratov v vladi RR. To vprašanje se ni moglo rešiti radi znanih starih diferenc med obema strankama.

Po podanih referatih se je razvila živahna debata, ki je trajala do 13. V debato so posegli posl. **Vujičić**, ki je sporazum iskreno pozdravljal, poslanec Miljutin **Dragović, ki je odločno protestiral proti temu, da se je napravil sporazum z radičevci in da se je prekinila zveza s samostojnimi demokrati, ki so bili vedno lojalni zavezniki.** Govorili so še Aleksa Žujević, Majkić, dr. Velizar Janković, dr. Grgin in drugi. Debata se v klubu danes ob 16. nadaljuje. Prijavljenih je še 18 govornikov.

Radikalni klub, kakor zatrjujejo, sprejme in odobri z radičevci dosežen sporazum.

Vojni minister general Dušan Trifunović je danes zjutraj prispel z Bleda v Beograd.

V dobro informiranih krogih zatrjujejo, **da je pričakovati nocoj ali najkasneje jutri zjutraj demisijo vlade PP.** Za jutri dopoldne je napovedan prihod Nj. Vel. kralja z Bleda v Beograd.

Pred važnimi spremembami v politični upravi na Hrvatskem

Zanimanje za vlado RR. — Prihod kralja v Beograd. — Seja narodno-radikalnega kluba.

— **Zagreb**, 14. junija. (Izv.) Z ozirom na dejstvo, da je vlada RR na vidiku, vlada v vseh zagrebških političnih krogih in tudi v ostali javnosti napeto zanimanje glede imenovanja radičevskih ministrov. Danes se že tudi širijo vesti o temeljitih spremembah na visokih in vodilnih mestih državne uprave na Hrvatskem in v Slavoniji. Dopoldne so mnogo govorili o imenovanju Božidarja Kukuljevića - Sakcinskega za velikega župana zagrebške oblasti. Ta vest ni potrjena. Kot kandidat za pomočnika finančnega ministra se navaja g. Gospodnetić, ravnatelj javnih skladišč v Zagrebu, ki je bil v lanski Davidovićevi vladi pomočnik finančnega ministra. Pri policijskem ravnateljstvu se tudi izvrše temeljite izpremembe. Ravnatelj dr. Benedeković in 6 višjih policijskih uradnikov, ki so morali uradno nastopati proti radičevcem, so sklenili zaprositi za premestitev, večina prosi v Skoplje. Izključeno je, da bi bile njih prošnje povsem uslišane, kajti zagrebško ravnateljstvo bi ostalo brez vodilnih in sposobnih uradnikov. Govore, da zahtevajo radikali za sebe zagrebško in osiješko oblast, ostale oblasti, pred vsem karlovško pa prepuste radičevcem.

Po poročilih iz Beograda je za jutri ob 10.30 dopoldne napovedan prihod Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z Bleda v Beograd. Krali prispe nocoj v Zagreb.

Danes ob 10. dopoldne je določena plenarna seja narodno - radikalnega kluba v narodni skupščini. Za to sejo vlada napeto zanimanje. Pričakujejo, da se razvije živahna in ostra debata o sestavi vlade RR. Poslanca Toma Popović in Milutin Dragić nameravata ostro kritizirati protokol sporazuma. Posl. Milutin Dragić vztraja pri svoji izjavi o nezadovoljstvu v radikalni stranki ter povdarja, da sedaj ni ugoden trenotek, da se pretrgajo zveze s samostojnimi demokrati. Če to večina odloči, bo se končno i on podvrgel klubski disciplini.

— **Zagreb**, 14. julija. Kot drugi kandidat za mesto zagrebškega velikega župana se navaja radikal dr. Gmajner, odvetnik in bivši član jugoslovenskega odbora v emigraciji.

Avstrijsko priključitveno vprašanje v narodni skupščini

Zunanji minister proti priključitvi Avstrije Nemčiji. - Ogorčenje klerikalcev radi glasovanja radićevcev.

— **Beograd**, 14. julija. Včerajšnja seja narodne skupščine je pričela ob 10.40 ter je bila zelo kratka. Zun. minister je odgovarjal na pet točk vsebujočo interpelacijo posl. Frana Smodeja glede priključitve Avstrije Nemčiji. Izjavo zun. ministra lahko subsimiramo v šest točk, ki precizirajo stališče naše države napram temu vprašanju. To stališče je precizirano tako-le:

1.) Naša država zavzema v priključitvenem vprašanju stališče ohranitve in izvedbe mirovnih pogodb;

2.) Stališče naše vlade je soglasno z onim zavezniških držav.

3.) **Agitacijo alpskih Nemcev za priključitev ni smatrati za resno.**

4.) Izključeno je, da bi Društvo narodov odobrilo priključitev Avstrije Nemčiji.

5.) Naša vlada bo pri trgovinskih pogajanjih z Avstrijo z vso odločnostjo in prevdarnostjo varovala interese naše države.

6.) Vlada bo pri vsaki priliki pazila na to, da naši interesi ne trpe nikake škode.

Posl. Fran Smodej je odgovoril, da ni zadovoljen z izjavo zun. ministra ter se je v daljšem govoru dotaknil naših gospodarskih in trgovskih interesov napram Avstriji, obenem polemiziral proti svoječasni izjavi avstrijskega zveznega kancelarja dr. Rameka glede slovenskih šol na Koroškem, povdarjajoč, da koroški Slovenci nimajo niti ene čisto slovenske šole.

Posl. Pavle Radić je v imenu HSS podal kratko izjavo, naglašajoč:

Hrvatski seljaški klub je prepričan, da morajo vse nove, ali obnovljene ali razširjene evropske male in srednje države pri urejevanju povojnih evropskih razmer in zgraditvi trajnega evropskega miru slediti smernicam velikih zapadnih demokracij: Amerike, Anglije in Francije. **Hrvatski seljaški klub smatra, da stališče naše kraljevine napram Avstriji odgovarja interesom naše države in naroda.** Prepričani smo, da bomo tudi v bodoče varovali celokupne interese našega gospodarstva in stremeli za tem, da po možnosti zadovoljimo želji avstrijske vlade. Če naša vlada najde enako naklonjenost od strani avstrijske vlade v vseh vprašanjih, pride lahko do sporazuma in nam je na tem, da Avstrija ne najde razloga za priključitev Nemčiji, toda svojih gospodarskih interesov ne smemo žrtvovati, ker nima nobeden pravice zahtevati kakih žrtev, najmanj pa Avstrija, ki je sodelovala pri naši gospodarski odvisnosti, in preprečevala naš gospodarski razvoj. Hrvatski seljaški klub povdarja svoje prepričanje, da je celokupni nemški narod v teh šestih povojnih letih dobil prepričanje, da je nemogoče obnoviti nekdanjo politiko, razcepljenost narodov in odvisnost napram Nemčiji. Glede interpelacije posl. Smodeja je posl. Pavle Radić naglašal, da jo smatra za neumestno in da se sedaj spravlja na dan priključitveno vprašanje. Vsi znamo, da se je cela politika naše države vedno vodila v sporazumu z našimi velikimi zavezniki in z onimi malimi zavezniki, s katerimi smo danes v Mali antanti. Z naše strani bi bilo za to neugodno in pretencijozno, ako začnemo mi prvi govoriti o tem vprašanju, ki je sedaj na dnevnem redu in katero sedaj rešavate Anglija in Francija. Potreba je počakati na njih rešitev. Posl. Pavle Radić je nato izjavil, da njegov klub ima zaupanje v vlado.

Posl. dr. Grgin (rad.) je po kratkem govoru predlagal prosti prehod k dnevnemu redu.

Posl. dr. Trumbić (zajed.) je govoril o Koroški ter navajal, da je saintgermainska mirovna pogodba prisodila Koroško Avstriji ne pa Nemčiji. Za slučaj, da postane priključitveno vprašanje aktuelno, ima naša država ukreniti vse, da zavaruje interese koroških Slovencev.

Razprava je bila nato zaključena. Sledilo je med največjo napetostjo glasovanje. Za prosti prehod so glasovali poleg samostojnih demokratov in radikalov tudi radičevci, kar je izzvalo v vrstah opozicijonalnega bloka, zlasti med klerikalci veliko ogorčenje. Proti so glasovali klerikalci, Davidovićevci, zemljoradniki in hrvatski zajedničarji. Prihodnja seja se skliče pismenim potom. Parlamentarni odmor bo trajal kvečjemu 4 dni.

Razpad francoske vladine večine

— **Pariz**, 13. julija. Zbornica je danes ob 6. zjutraj končala proračunsko debato. Razprava je bila od 23. snoči dalje zelo burna in viharna. Rezultat te razprave je razpad sedanje vladne večine. Vlada sama pa ne smatra za potrebno, da bi odstopila Painlevéjeva vlada se skuša z nekaterimi skupinami nasloniti na desnico ter izločiti ne samo socijaliste, temveč tudi gotovi del radikalov. Snoči ob 23. so stavili socijalisti predlog za dopolnitev proračunskega člena glede prometnega davka. Finančni minister in ministrski predsednik sta nato zahtevala od zbornice zaupnico. Nato je izjavil v imenu socijalistov posl. Vedouce, da bodo socijalisti glasovali proti proračunu. Zbornica je odklonila socijalistične predloge s 325 proti 245 glasovom. Takoj po glasovanju je komunist Cachin vprašal min. predsednika: »Ali je vlada pripravljena v bodoče vladati z desnico, ker je sedanja večina razpadla.« Painlevé je osorno odgovoril: »Niti z desnico, niti z levico!« Končno je bila proračunska debata zaključena ter je zbornica sprejela proračun s 421 : 150 glasovom. Takoj nato je bil danes proračun predložen senatu, ki je izvedel nekatere spremembe. Končno je senat sprejel proračun. Po daljši razpravi je posl. zbornica v šestič glasovala o proračunu. Po sprejetju proračuna je bila zbornica odgodena.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

ŽITNI TRG

Pšenica Hard Winter II., fco Postojna trans.: blago 405; rž nova lombardska, 75 kg, gar., fco Postojna trans.,1 vagon: denar 340, blago 340, zaključek 340; koruza slavonska, fco. slavonska postaja, 2 vagona: denar 200, blago 200, zaključek 200; krompir novi, fco štajerska postaja: blago 95.

LESNI TRG

Zaboji za slive 22 in pol, fco naklad. postaja: blago 5.25; zaboji za slive 25 n. p.: blago 7.25; zaboji za slive 30, n. p.: blago 10.75; zaboji za slive 33, fco n. p.: blago 11; deske monte 20 in 25 mm, fco meja: blago 500; bukova drva 1 m dolžine, fco Skoplje, 2 vagona: denar 30, blago 30, zaključek 30.

EFEKTI

2½% državna renta za vojno škodo —; 7% inv. posojilo iz leta 1921: denar 65.50, blago 67; Celjska posojilnica d. d.: denar 200, blago 204; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 265; Merkantilna banka: denar 101, blago 101, zaključek 10, Prva hrvatska štedionica: denar 80, blago 808; Slavenska banka —; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne denar 104, blago 132; Trboveljska premogokopna družba: denar 320, blago 330; Združene papirnice: denar 100; Stavbena družba d. d. v Ljubljani: denar 165, blago 180; 4½% zast. l. kr. dež. banke: denar 20; 4½% kom. zad. kr. dež. banke: denar 20.

Zagrebška borza.

Dne 14. julija. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.025—11.125, Praga 167.95—170.35, Pariz 269.50—274.50, Newyork 56.43—57.23, Trst 208.80—211.80, Berlin 13.475—13.625, Dunaj 0.07965—0.08085.

Valute: lira 211.50—214.50.

Efekti: 7% inv. pos. 1921 68, 2½% drž. renta za ratnu štetu 239—240, Ljubljanska kreditna 235—250, Centralna banka 9—10, Hrv. esk. banka 105—105.50, Kreditna banka Zagreb 104—108, Hipotekarna banka 56—58, Jugobanka 97—98, Praštediona 805—810, Slavenska banka 69—70, Eksploatacija 30; Drava dr. Osijek 130, Šečerana Osijek 505—520, Isis d. d. 60, Nihag 39.50—42.50, Gutman 455—465, Slaveks 140—145, Slavonija 49.550—50, Trboveljska 342—350, Vevče 100—105.

Inozemske borze.

— **Curih**, 14. julija. Predborza: Beograd 9.95—9.125, Pariz 24.15—24.25, London 25.035, Newyork 515—515.50, Milan 18.95—19.05, Praga 15.20—15.30, Dunaj 0.00724—0.00727.

— **Trst**, 14. julija. Predborza: Beograd 47.85—48.05, London 131.75—132, Pariz 127.25—127.50, Newyork 27—27.20, Curih 525—527.50, Praga 80—80.50, Dunaj 0.0380—0.0385.

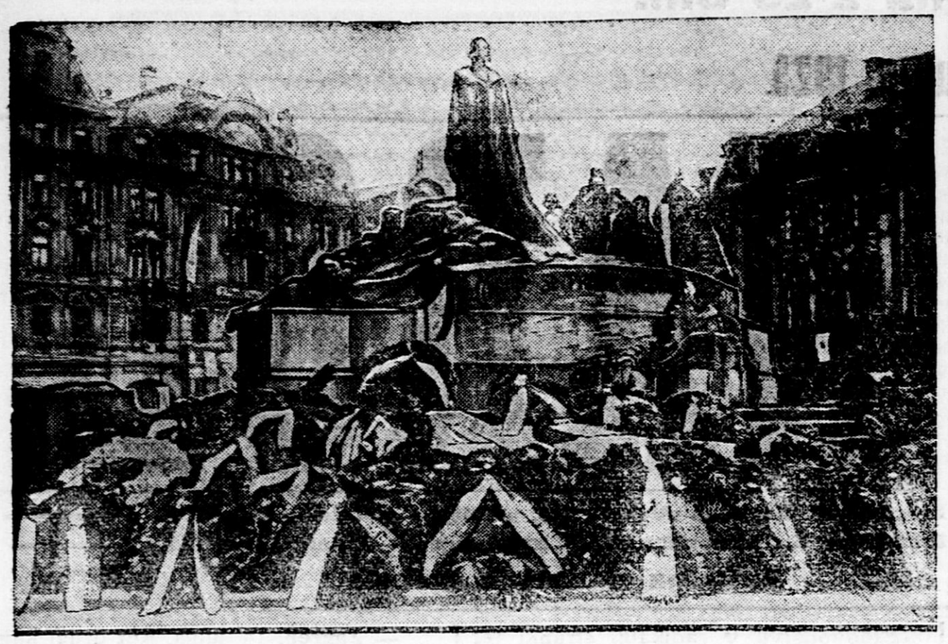

POVODOM KONFLIKTA MED ČSR IN VATIKANOM. Husov spomenik, kjer so položili ob proslavi mučenikovega spomina razne korporacije vence.

Grmada ob Donavi

(Husova proslava pred desetimi leti.)

Skoraj bi bil pozabil na tisto grmado ob bregu Donave.

Pravijo, da danes ni več sledu o groznem taboru v Haimburgu, kjer smo živeli meseca junija in julija l. 1915. Takrat je stala tam dolga lesena baraka, kjer so bili preje vojaški konjski hlevi. Pred nami so tu prebivalci ruski interniranci iz Vzhodne Galicije, ki so umirali na pegavici, zato so jih premestili v drug tabor, kolikor jih je še ostalo. Za njimi smo prišli mi, ki so nas pripeljali iz Lipnice. Ko smo stopili v svoje novo bivališče, nas je obdal grozen smrad, zakaj vse je še ležalo tako, kakor takrat, ko so odšli naši neznani predhodniki. Vse je dišalo po gnilobi in — smrti. Na tleh so ležale zamazane blazine, tu in tam kos raztrgane obleke, stari čevlji, papir, odpadki tla so bila namreč prstena — vse to je le slabo razsvetljevala dnevna svetloba skozi okna na dvorišču. Obstali smo pred tem avgijevim hlevom, zakaj zdelo se nam je, da iz njega ne bo rešitve. Pruska diakonisinja je nam ob pogledu na te strahote odkritosrčno izjavila: »Bei uns wäre so etwas unmöglich!« Protestirali smo — toda upravnik nam je zapretil s puškami. Vstopili smo in smo se lotili čiščenja. Do večera smo si za silo uredili svoja ležišča. Ko smo po noči utrujeni zaspali, so nas naskočile podgane iz donavskih kanalov. Nastal je boj in krik — vojak na straži pa je pomeril s puško skozi okno in zavpil: »Ruhe, sonst schiesse ich hinein!« (Mir, sicer ustrelim.)...

Tako smo živeli tiste dni na bregu Donave. Z vrh tabora se je videla široka reka, po kateri so plavali parniki, za njo so se kazali zeleni otoki — tu je menda blizu otok Loban, kjer je šel Napoleon l. 1809. čez Donavo... Tam zadaj je stala na strmem bregu stara trdnjava Haimburg, ki je obvladala vso okolico. Nismo videli in nismo vedeli, da stoji na drugi strani reke slavni Devin, kjer je stal nekdaj grad kneza Rastislava Velikomoravskega, ena najvažnejših točk v zgodovini slovanstva, ker sta tja dospelae slovanska blagovestnika iz Soluna, brata Ciril in Metod. Leta 1920. sem stal na tistih mogočnih razvalinah in gledal preko Donave na Heimburou, kjer smo živeli l. 1915. Kako se časi spreminjajo! Nad našim taborom je vozil tramvaj iz tedanjega Pressburga na Dunaj. Gledali smo potnike, ki so se vozili mimo in blagrovali ljudi, ki žive človeško življenje... Tako se je približal 6. junij, Husov dan. Spominjali smo se, da se je imela na ta dan ob petstoletnici Husove smrti pokloniti slovanstvo v Pragi pred novim spomenikom velikemu bojevniku za versko in narodno svobodo. Vojna je vse to preprečila. Toda trdna je bila naša vera, da se bo to zgodilo prej ali slej v svobodni slovanski Pragi.

Na predvečer tega praznika so pripeljali na dvorišče voz slame in nam dovolili, da smo znesli staro slamo iz barake na kup in si napolnili blazine z novo slamo. Tako je nastala grmada na skrajnem koncu tabora... Res je bila slamnata, zložena iz bolesti slovanskih src, ki so tu trpela in umirala za svobodo.

Večer je bil miren, solnce je zašlo za haimburške vrhove, počasi je legel mrak na taborišče. Takrat smo stopili okoli grmade in zažgali. In zaplapolala je grmada na bregu Donave...

Visoko so švigali plameni v jasni večer in upravnik se je skoraj bal, da se bo vnelo taborišče. Mi pa smo stali molče in sredi avstrijskih bajonetov slavili tiho v srcih — Husov spomin. Ko je grmada ugašala, smo stali ob njeni žareči žerjavici in mislili na one milijone, ki z nami v duhu slave ta večer in ne smejo zažgati grmad...

Isti večer so slavili Husov spomin tudi naši tovariši v Göllersdorfu. Tam je bilo mnogo slovanske inteligence. Čehi so se pripravili za ta večer sveče — in ko je padel mrak, so po vseh njihovih oknih zažarele lučice in so svetile v jasno julijsko noč, kar se je čudno videlo pri pogledu na staro jetnišnico. Drugi dan so se zbrali interniranci na dvorišču in češki poslanec Špatuj je govoril slavnostni govor. Toda našel se je Judež med apostoli. Med italijanskimi interniranci je bil tudi župnik Mattich (Matič) iz Istre. Bil je interniran takoj v začetku vojne zaradi svojega slovanskega imena, ko pa so videli: da so se zmotili, ker je rekel, da je Italijan. Ko je nastala vojna, so ga zopet internirali, Bog ve zakaj. Stal je tudi on med poslušalci in ker je znal dobro hrvatsko je deloma razumel govor češkega govornika. In se mu je zdelo, da je Čeh govoril tudi proti Avstriji in proti katoliški cerkvi. In je šel in je denunciral Čehe, svoje tovariše, da so govorili protipatriotično, veleizdajalsko... Komandant je takoj odredil preiskavo, Špatnega so odpeljali na Dunaj, kjer je bil obsojen na 15 let ječe, druge pa so razposlali iz »Inteligenzlagerja« v razna slabša taborišča. Štiri iz njih smo srečali mi pozneje v Mittergrabernu in preživeli z njimi mnogo lepih in težkih dni.

Župnik Mattich pa je lansko leto v Istri umrl. Njegov izdajalski čin bo ostal za vselej temna pega na svetlih sanjah slovanskih internirancev. Bog ga je sodil...

In takrat, ko je gorela grmada ob bregu Donave in so se svetila v lučih temna okna göllersdorfske jetnišnice — je izgnanec Masaryk v Ženevi govoril svoj veliki govor o Husu in v njegovem imenu napovedal boj laži in krivici, da zavlada na svetu resnica in pravica. Svet je čul njegov glas in sprejel našo stvar za svojo. Začel se je veliki pohod osvobodilne misli, ki jo je prebudil v svetu Husov spomin.

Dogodek v G.Hersdorfu se mi zdi enintura tega, kar se je ravnokar dogodilo v Pragi. Zato sem se spomnil na grmado ob Donavi.

Dr. I. L.

VI MEČETE VAS DENAR SKOZ OKNO!

če kupite nogavice brez žiga „ključ", ker eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ"

traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričate se!

Julijska krajina

— **Reka od vseh zapuščena.** Gosp. Edoardo Susmel goreče ljubi svojo Reko. Napisal je mnogo člankov, polnih skrbi za njeno bodočnost. Sedaj toži v »Piccolu«, da hoče Nemčija razširiti svojo ekonomsko hegemonijo na nasledstvene države in spraviti njihov promet proti Hamburgu. Celo Madžarsko je zajela in jo skuša odvrniti od Reke! Madžari se v resnici že pogajajo z nemško vlado za promet proti Hamburgu. Torej celo Madžari zapuščajo Reko! Pravijo, da se za Reko in Trst ne da doseči ugodnih tarifov, dočim so za Hamburg brez ovire na razpolago. Tako hoče Nemčija ubiti Reko in Trst. Potem pa se razvija jugoslovenska mornarica in Jugoslavija vrši pomorsko in železniško ofenzivo proti Italiji, pod katero je najbolj zadeta Reka. Jugoslavija snuje jadranske in sredozemske črte in železnica Beograd—Split je gotovo dejstvo. Split bo moderno pristanišče. Nemčija ima določen program, po katerem padeta Trst in Reka v korist severnih nemških pristanišč. Tu pa tudi ne gre samo za konkurenco Trstu in Reki, marveč to je nevarnost za italijansko ekspanzijo proti Sredozemskemu morju in Levanti. Na realizacijo tega načrta sodeluje Jugoslavija, ki urejuje svoja pristanišča, množi svojo mornarico in organizira svoje črte v konkurenci z Reko in Trstom. Tako sodi in toži gosp. Susmel, ki končno misli, da bi prišla rešitev za Reko iz dobre organizacije. Hkratu pa konštatira, **da med Italijani ni pravega in lastnega načrta pomorske politike v funkciji kake vzvišenejše ideje;** zato pa je prišlo tako daleč. Torej Nemčija je proti Reki, Jugoslavija je proti njej in doma na »odrešenih« tleh ni nikakega smisla za pomorsko politiko. Slednje je najžalostnejše in to dejstvo je prečrtalo Reki dobro bodočnost. Susmel pa je sokriv, da pada na Reko udarec za udarcem. Ako bi bili Rečani preudarni, bi se bili brigali za priključitev k Jugoslaviji in danes bi Reka živela in cvetela! Naj se le sprijazni s to resnico tudi Susmel!

— **Židovski tempelj v Opatiji.** Židovska verska občina v Opatiji je sklenila, zgraditi si svoj tempelj v spomin kraljeve 25-letnice.

— **Prepovedane prireditve.** Tržaška policijska oblast prepoveduje prireditve na deželi, pri katerih bi sodelovalo kako slovensko kulturno društvo iz Trsta. Tako je bila prepovedana prireditev v Tomaju na Krasu, kjer je imela sodelovati tržaška Gl. Matica in tako se tudi v Sežani ni mogla vršiti predstava »Scampola«, ker jo je napovedala Čitalnica od Sv. Jakoba v Trstu. Ako v tržaški pokrajini prirede sami deželani kako veselico, se jo še dopusti, dasi včasih zabranijo tudi tako, ali iz Trsta se ne sme vršiti kulturno delovanje na deželo. Država, ki ovira med svojim prebivalstvom kulturna stremljenja, ne zasluži, da se jo prišteva h kulturnemu svetu. Pa vendar tržaške policijske odredbe ne bodo udušile v našem ljudstvu prosvetnega prizadevanja.

— **Ceno medu** je vsled malega spomladanskega pridelka postavila goriška čebelarska zadruga za količine nad 50 kg na 8 lir za kg, na drobno pa na 12 lir do 5 kg in ne pod 10 lir od 5—50 kg.

— **Požar.** V Planini je napravil požar posestniku Antonu Lahajnarju škode 20.000 lir.

— **Za poplavljence v Idrijski in Baški dolini** je nakazala vlada za prvo pomoč 25 tisoč lir, katero razdeli videmski prefekt osebno med najbolj prizadete. Glede na ogromno škodo je ta prva pomoč zelo neznatna.

— **Čebelarska razstava v Čedadu** se bo vršila meseca septembra. Udeleži se je tudi goriška čebelarska zadruga.

Politične vesti

= *Demisija vlade.* Po informacijah iz Beograda poda ministrski predsednik gosp. Nikola Pašić najbrže še tekom današnjega dne *demisijo celokupnega svojega kabineta.* Ali bo nova vlada imenovana že jutri ali šele čez nekaj dni, še ni gotovo. Pravijo, da namerava kralj pred sestavo nove vlade še konsultirati razne odlične politike in državnike. V tem slučaju bo nova vlada imenovana šele čez nekaj dni. Vsekakor pa bo sestava nove vlade zopet poverjena Nikoli Pašiću. Čim prevzame posle nova vlada, odpotuje Pašić v Karlove Vari, kjer ostane več tednov.

= **Koncentracijska vlada?** Zanimive so informacije, ki jih priobčuje včerašnja »Pravda«, ki javlja med drugim: »Treba je vedeti, da tudi Nj. Vel. kralj želi, da pride do končnega sporazuma. Tudi v tem oziru se resno deluje. Toda ta sporazum ne sme biti izključno odvisen od ene same stranke. Zato smo že pred dnevi posebno podčrtali: Sporazum bo sklenjen, zdi pa se, da ga bo mogla izvesti **samo koncentracijska vlada.** Ta kombinacija se zamišlja tudi sedaj, kakor že preje, ker na merodajnem mestu nočejo, **da bi bila vlada izključno odvisna od Hrvatske seljaške stranke, kakor niso svoječasno hoteli, da bi bila odvisna od Hrv. republikanske seljaške stranke.**« — Zdi se, da so »Pravdine« informacije točne. Toda kakšna bi naj bila ta koncentracijska vlada? Ali se misli na vlado, v katero bi naj vstopili poleg eradikalov in radićevcev tudi davidovićevci, muslimani in klerikalci? Ta kombinacija je se ve nemogoča, ker so klerikalci, muslimani in davidovićevci načelni nasprotniki sporazuma, ki so ga sklenili radikali in radićevci in se torej ni nadejati, da bi sodelovali v vladi, ki bi se naslanjala na ta sporazum. Preostaja potemtakem samo skupina samostalnih demokratov. Takšna kombinacija je nele mogoča, marveč edino verjetna, ako res obstoja na merodajnem mestu tendenca, da se izključi vsaka možnost, ki bi spravljala vlado v popolno odvisnost od Radićeve stranke. Ako je torej »Pravdina« informacija točna — in nimamo prav nobenega vzroka, da bi o tem dvomili — potem je ob koncu koncev računati ne toliko z ožjo vlado RR, kakor z vlado PPR, to je z razširjenjem obstoječega Narodnega bloka. Že bližnji dogodki pokažejo, kaj je na stvari. S stališča državnih interesov bi bilo želeti, da se Narodni blok, čigar politika je bila doslej edino uspešna, lahkomiselno ne razbije, ker bi lahko to imelo za državo katastrofalne posledice. Edino razširjeni Narodni blok daje zadostno jamstvo, da bo politika bodoče vlade v resnici blagotvorna in na prospeh tako potrebni notranji konsolidaciji.

= **Kako Hlinka hujska.** Predobro znani slovaški poslanec Andrej Hlinka se je v praškem parlamentu 10. t. m. silno čudil, ker je imunitetni odsek predlagal, da se ga izroči sodišču.

Iz poročila posnemamo tole: Na shodu v Breznu 21. septembra 192., na katerem je bilo navzočih nad 2.000 ljudi, je imel glavno besedo posl. Andrej Hlinka. Shod je imel krvav potek in več ljudi je bilo težko in nekaj lahko ranjenih. V bližini govorniške tribune je stal neznan mlad človek. Ko je Hlinko nekaj vprašal, se je obrnil do njega najprvo z zahtevo, da naj pove, če je pristaš stranke. Oni neznanec je odgovoril, da je republikan. Hlinka je nato vzdivjal in zagrmel proti svojim pristašem: »Ven ž njim! Pograbite ga, nabijte ga!« Hlinkovi pristaši so res prijeli neznanca, udrihali po njem s palicami, suvali so ga in vlekli od tribune proč. Potem je Hlinka govoril dalje. Navzoči komunisti so ga motili. Hlinka se je obrnil proti njim in pozval svoje pristaše na poboj: **Po njih, pomandrajte jih, ubijte jih. Proč ž njimi! razbijte to druhal,** zažen te se s konji vanje in razženite jih. Za njimi, pobijte jih! Pri tem je vedno kazal z roko v smer, kjer so stali komunisti in socijalni demokrati in res so se Hlinkovi banderisti vrgli s konji na množico in prišlo je do krvavih spopadov. Pozneje je še Hlinka znova hujskal svoje ljudi rekoč: »Kdor tu stoji in bi kaj oporekal, pretepite ga!« Udrihal je možak pri tem po republiki, prezidentu itd. kakor pač zna le on.

Predlog imunitetnega odseka je bil v zbornici sprejet in Andrej Hlinka, katoliški duhovnik in eden prvih hujskačev v Evropi pride pred sodnijo v Bratislavi.

Prosveta

Dva koncerta pevskega društva «Ljubljanski Zvon».

11. julija, v soboto zvečer je »Ljubljanski Zvon« pel svoj peti koncert v Rogaški Slatini, drugi dan, v nedeljo, 12. julija pa tretji v Laškem.

»Ljubljanski Zvon« je tedaj že znan in priljubljen gost v obeh letoviščih. Program obeh koncertov je bil enak in je sestojal iz moških, mešanih in ženskih zborov s klavirjem nekaj mojih, Lajovica, Premrla, Mokranjca in Biničkega. Pri klavirju je bil g. N. Štritof, pri pultu g. Zorko Prelovec. Vse točke so bile lepo zaokroženo naštudirane, z ljubeznijo in iskrenostjo zapeto, zdaj polne mogočne sile, zdaj prežete nežne mehkobe. Pev. zbor »Ljubljanskega Zvona« bi s svojo pesmijo lahko nastopil brez strahu pred najstrožjimi kritiki. In tako je prav, zakaj zlasti v Rogaški Slatini je bila večina poslušalcev inozemska, nemška in madžarska, ki sicer ni mogla prodreti v globino naših pesmi, a je tembolj pazila na točnost tehničnega izvajanja. G. Prelovec in njegov pevski zbor sta pa v vsakem oziru zaslužila splošno in nedeljeno pohvalo.

Žal le, da koncerta tudi v materijalnem oziru nista uspela, kakor bi bila zaslužila in nista mogla ogromnih stroškov dvodnevnega izleta mnogoglavega »Zvona« pokriti. Tem večje zasluženje gre »Zvonu« za njegovo kulturno delo in njegovo požrtvovalnost.

Vkljub blagajniškemu neuspehu naj bo »Zvon« ponosen na ta dva koncerta, zakaj moralni uspeh je trajen in smo ga deležni vsi, ki nam je slov. pesem na srcu. —č.

★ ★ ★

— **Izšla je 5. štev. »Kritike«** s sledečo vsebino: Uvodnik o malih narodih (I. Vidmar); Spomladanska umetnostna razstava (K. Dobida); O Cankarevem »Pohujšanju« (K. Vidmar; Fr. Veber: Problemi sodobne filaofije (M. Hribar); Dvoje Finžgarjevih knjig (J. Vidmar); V listku pišeta St. Kosovel o letošnji dramski sekciji in M. Bravničar o zadnjem Matičnem koncertu. Številki je priložena zopet »Oslovska čeljust«, ki prinaša zanimivo gradivo iz sodobne slovenske kritike.

— *Našim malim.* Spisal Fr. Ks. Meško. Izdaga in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena trdo vezani knjigi 15 Din. V elegantno vezani obliki je izšla priročna knjižica, ki jo bo mladina z veseljem sprejela in posebno rada čitala, ker obsega 25 kratkih, a mičnih delc. Meško je znan našemu mlademu svetu, zato je že pisatelj priporočilo za delce samo. Zbirka obsega sledeča dela: Domovini — mladost — pomlad — otrok pod cvetočo jablano — sreča — palček in Mirko — ne bom ga pil — otrok in metuljček — luna in žabice — otroci in ujeti čmrl itg. še vse polno tem enakih, ki jih otroci kaj radi slišijo in čitajo. Priporočamo knjigo posebno mladinskim knjižnicam in tudi posameznikom, ker je zelo primerna za darilce mladini.

— **Slovenski umetniki na razstavi na Reki.** Z ozirom na včerajšnjo notico o tej izložbi, ki jo je nam poslal »Kolegij jugoslovenskih umetnikov in grafikov«, nas obveščata brata Kralj, da se udeleže te razstave samo ti-le slovenski umetniki: Kralj Fran in Tone, Stiplovšek Fran, Pilon Veno, Jakac Božidar in brata Vidmar Nande in Drago.

OSKAR H. 96

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Zita je z bolestjo v duši opazovala, kako silno trpi njen soprog. Jela se je bati za njegovo zdravje. Vse je poskusila, da ga razvedri, toda brezuspešno. Tako je prišel februar in ž njim so prenehali tudi dežni nalivi. Zopet je zasijalo solnce in morje in obzorje sta se zopet zableščala v azurni modrini. Tudi Karel je postal veselejši, manj zamišljen. Zdelo se je, kakor da se vanj vrača novo življenje. Da bi ga še bolj razvedrila, je Zita predlagala, naj bi se posvetil lovskemu športu. Ni sicer na Madeiri druge živali kakor jerebi, prepelice in druga slična perjad. V bujni spomladni vegetaciji je bil tudi ta lov nepopisno lep in zabaven. Karla je ta ideja osvojila, navdušila. Skupno s svojo soprogo se je hotel prvič odpraviti na lov. Toda eden izmed dece je obolel in Zita je morala ostati doma. Tako se je Karel odpravil s svojim domačim spremstvom sam na lov. Lovska sreča mu je bila mila. V najboljši volji se je vračal domov. Prijazno je čebljal s svojimi spremljevalci tem med potoma občudoval krasne, romantične kraje, bujno eksotično vegetacijo in se veselil svoje lovske sreče, ki mu je dala izredno bogat plen. V najboljšem razpoloženju se je povrnil v vilo. S skrbjo na licih ga je sprejela Zita. Bolezen male princezinje Adelhajde se je poslabšala in je vzbujala bojazen. Ta vest je na cesarja tako učinkovala, da je bil takoj konec njegove dobre volje. Znova se ga je polastila otožnost, kakor senca je zopet taval okrog, sanjal in razmišljal. Ali je ta duševna potrtost učinkovala nanj, ali se je morda na lovu nalezel kali bolezni, skratka, že par dni kasneje je se telesno slabo počutil in kmalu se ga je mrzlica. Zdravnik, ki so ga poklicali, je ugotovil prehlajenje, ki je ogrožalo sopila. Odredil je za bolnika popolen mir in zapisal sredstva, ki bi naj odstranila vnetje. Zita je morala bdeti ob dveh posteljah. Toda bolezen male princezinje se je hitro zboljšala, dočim je bilo Karlu od dne do dne slabše. Vest o bolezni v Funchalu v pregnanstvu živečega cesarja se je bliskovito razširila po vsem svetu. Toda nihče ni verjel, da bi bila ta bolezen nevarna in da bi lahko imela za posledico smrt. K bolniški postelji je bilo pozvanih več zdravnikov. Dasi so storili vse, kar jim je bilo mogoče, vendar so skoraj spoznali, da je njihov trud breznaden. Bolezen je napredoval od dneva do dneva, od ure do ure. Bolniku ni ostalo prikrito, da razpenja nad njim svoja široka, črna krila že smrtni angelj.

In čudno, zavest, da se njegovo življenje bliža svojemu koncu, ga ni vznemirjala. Dan in noč je bdela Zita ob bolniški postelji svojega moža in ga skrbno negovala. In prišel je trenotek, ko so proglasili zdravniki bolnikovo stanje za brezupno in napovedali, da je že v nekaj urah pričakovati katastrofe. Odrvenela je od žalosti. Toda hrabro je premagala čustvo bolesti in obupa ter se ponosno vzravnala. Do zadnjega trenotka je hotela vztrajati ob smrtni postelji svojega moža. In vztrajala je.

Nepremično je bolnik ležal na svoji postelji. Imel je zaprte oči in težko je sopel. Često mu je zastajala sapa in le s trudom se je ubranil, da ga ni zadušilo. Zita se je vsedla na kraj postelje in ga prijela za roko. Odprl je motne svoje oči in lahen usmev se je zadnjič pojavil na njegovih licih.

»Umiram, Zita,« je šepnil, »zavedam se tega. Težko mi je pri srcu, da moram v nesreči pustiti Tebe in deco. Hotel bi živeti za vas, toda usojeno je drugače. Naj se zgodi božja volja!«

Kašel ga je jel mučiti in le s težavo je nadaljeval:

»Sama boš ostala, brez opore. Siromaki moji otroci! Brat Maks naj bo njih varuh...« Sarkastično so se mu zaokrožila usta in še tišje je nadaljeval: »Ne bo se mnogo trudil, to vem... Tvoji bratje in moji sorodniki ti ne bodo nudili ne opore in ne zaščite. Moja mati celo ne...« Bolestni izraz je še enkrat zdrknil preko velih njegovih lic. »Ona misli samo na svečenikovo prokletstvo, ki je zadelo mojega očeta. Ona bo samo molila in plakala, pomagala ti ne bo... Uboga Zita, ubogi otroci!...«

Zita je zaihtela in se sklonila na njegove prsi. Kašelj se je znova pojavil, dihanje je postajalo vedno težje.

Jedva šepetaje je bolnik nadaljeval: »Prosi za pomoč kralja Alfonza. Naklonjen je nam in tudi v Franciji naideš pomoči... Od Nemčije ne pričakuj ničesar, ničesar od Hohenzollernov, ničesar od Wittelbachovcev...«

Sarkastičen posmeh se je zdrknil preko Zitinih lic in skoraj jezno je vzkliknila: »Od Nemčije nečem ničesar!«

»Vzgojuj Otona kot dediča madžarske krone..«

Cesarica je prikimala in krepko stisnila bolnikovo roko. »Vse bom storila, kar si mi ukazal, vedno se bom ravnala po tvojih besedah!«

Upri je vanjo že kalne svoje oči in je jedva slišno šepnil: »Duhovnika...«

Njegova želja se je izpolnila. V sobo je stopil pater Honem de Gouveia z zadnjo popotnico. Spoved je bila kratka. Ko mu je svečenik še podelil zadnje olje, ga je še blagoslovil in se nato oddaljil.

Bolnik je na lahko zadremal. Jedva je bilo slišati njegovo dihanje. Mučen kašelj ga je naenkrat vzbudil in jel je težko hropeti. Na čelu se mu je pojavil hladen pot, znanilec bližajoče se katastrofe. Stegnil je roko na odeji in šepnil tiho, kakor da bi dahnil: »Zita, ali si tu? Ne vidim Te, mrači se že.« Položila je svojo roko na mrzlo njegovo čelo in ihte zaklicala: »Tu sem, ne zapustim Te!«

»Napravi vendar luč, tema, mrak me mori!...« A soba se je naravnost kopala v solnčnih žarkih. Bila je to smrt, ki je s svojimi krili že obsenčevala bolnikove oči.

Na vsem telesu je mahoma zadrhtel in njegove oči so navzele steklen izraz. »Na potu v večnost sem. Sledim onim, ki so šli pred mano. Z Bogom, z Bogom!...« Za hip je odprl oči in se vzravnal na postelj, nato pa se je zgrudil nazaj v blazine. Kratko hropenje in smrtni angelj mu je odvzel življenje...

Karel Habsburški, zadnji cesar avstrijski in kralj ogrski, je umrl v prognanstvu. Rušeči se prestol njegovega carstva je pokopal pod svojimi razvalinami tudi njega.

Otožno so doneli zvonovi dne 5. aprila, ko so na pokopališču na samotnem otoku sredi Atlantskega oceana opravljali mrtvaške molitve za pokoj duše zadnjega avstrijskega cesarja iz doma Habsburžanov. In ko so padale prstene grude na krsto in je škof končal turobni svoj »requiescat in pace«, se je nekdo sklonil nad jamo in zaklical:

Danes cesar avstrijski in nikdar, nikdar več.

(Konec.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14 julija 1925.

— *Kraljev odhod v Beograd.* Po dosedanjih dispozicijah odpotuje kralj *danes zvečer v Beograd.* Kralj se pripelje najbrže z avtomobilom v Ljubljano in vstopi šele tu v dvorni vlak. Čim bo nova vlada imenovana in prevzame svoje posle, se kralj zopet vrne na Bled.

— **Minister vojne in mornarice v Ljubljani.** Minister vojne in mornarice general Dušan Trifunović je včeraj na povratku z Bleda, kjer ga je kralj Aleksander sprejel v dolgi avdijenci, prispel s svojim adjutantom v Ljubljano. Tu je posetil komandanta Dravske divizijske oblasti generala Stojanovića in v njegovem spremstvu inspiciral nekatere vojaške urade. Popoldne ob 14. je kosil v Krapeževi restavraciji »Zvezda«. V Beograd je odpotoval s popoldanskim brzovlakom.

— **Prihod češkoslovaškega poslanika Šebe na Bled.** Kakor vsako leto, pride na Bled tudi letos na oddih češkoslovaški poslanik na našem dvoru Jan Šeba. Kakor nam poročajo, prispe na Bled že prihodnjo soboto in ostane tamkaj nekaj tednov. Ni izključeno, da se udeleži dne 1. avgusta tudi sestanka Jugoslovensko-češkoslovaških Lig v Rogaški Slatini.

— *Kaj je avstrijakantstvo?* Po prepričanju nekih gospodov, ki so vzeli v zakup pamet pa tudi rodoljubje, je avstrijakantstvo, ako kdo pove resnico o Habsburžanih in jih naslika take, kakršni so bili v dejanjskem življenju. Avstrijakant je tisti, ki piše perverzne orgije, ki so jih uganjali člani te rodbine, avstrijakant je oni, ki ugotavlja dejstvo, da je nadvojvoda Oton, oče cesarja Karla, umrl na strašni bolezni, ki zapušča takisto grozne posledice v potomcih, avstrijakant je, ki žigosa moralo v habsburški rodbini, ki je dopuščala, da je mati izbirala svojemu sinu metreso, moralo, ki je dovoljevala, da je imel Karel ljubavno razmerje z dvema sestrama obenem, avstrijakant je tisti, ki slika Karla kot slabiča, brez svoje volje, ki nikdar ne ve kaj hoče in na katerega ima edino vpliv njegova žena, avstrijakant je tisti, ki v romanu o tej perverzni, demoralizirani in degenerirani družini naslika eno edino osebo, ki nadkriljuje to habsburško družbo po svojih duševnih sposobnostih in moralni kvalifikaciji. «Pravi jugoslovenski patrijot» bi torej po okusu in po sodbi te častivredne gospode bil tisti, ki bi vihtel kadilnico pred «prevzvišenim avstrijskim cesarskim domom,» mu pel slavo in govoril o članih te rodbine kot o polbogovi in svetnikih. Toda resnica nadvse! Kakršni so bili Habsburžani, takšne jih naj vidi naša javnost, ako je to ljubo njihovim oboževateljem v Simon Gregorčičevi ulici ali ne.

— *ROMAN «RAZPAD CARSTVA» smo danes končali. Prijave za ponatis tega romana nam prihajajo dnevno z vseh strani, vendar pa prijavljenih naročnikov še ni toliko, da bi jamčili za kritje stroškov za ponatis. Pozivamo torej znova vse one, ki se žele naročiti na roman, da se najkasneje v enem tednu prijavijo.*

—**Kadrska služba učiteljev.** Prosvetni oddelk pri velikem županu je naročil pozvati vse one učitelje, ki so ali bodo pozvani v kadrsko službo, da podajo pravočasno ostavko na državno službo radi ureditve prejemkov, ki jih dobe med vojaško službo itd.

— **Naturalna stanovanja učiteljstva** se imajo po odredbi ministrstva prosvete oceniti. V to svrho imajo sreski poglavarji sestaviti sezname in cenilne zapisnike o njih in pa komisije, katerim je pritegniti tudi zastopnike občine.

— **Podaljšanje roka.** Za izdajanje objav za polovično vožnjo po državnih železnicah za učitelje in drž. nameščence vseh kategorij, za upokojnce in njih rodbine, je ministrstvo saobračaja podaljšalo rok.

— **Zdravniška služba.** Razpisana je služba okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Sevnica pri Krškem z letno plačo 2000 Din in pripadajočimi draginjskimi dopladami. Prošnje, opremljene s potrebnimi svedočbami po čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih naj se vlože do dne 1. avgusta 1925 pri velikem županu ljubljanske oblasti.

— **Pravilnik k stanovanjskemu zakonu** z vsemi potrebnimi pojasnili, formularji, vlogami itd. izide koncem prihodnjega tedna v založbi »Jug« v Ljubljani. Pojasnila, kakor tudi formularje vseh mogočih vlog za stanovanjsko sodišče, je sestavil član stanovanjskega sodišča v Ljubljani, sodni svetnik dr. Alojzij Gradnik. Knjižica bode izvrstno služila vsem privatnikom in oblastim, ki imajo opravka s stanovanjskim sodiščem. Datum, kedaj izide in objavimo prihodnjič.

—**V Kranjski gori** sta se že pred tednom nastanili kolonija dijaškega podmladka Rdečega križa pod nadzorstvom učitelja Vendelina Sadarja in kolonija Zdravstvenega odseka pod vodstvom dr. Pirca in 3 redovnic. Obe koloniji prenočujeta v tamkajšnji šoli, kjer si tudi kuhata.

— **Izlet v Pariz.** Vsi, ki so se prijavili za skupni izlet v Pariz, pa še niso vposlali potnih listov, naj to nemudoma store, najkasneje pa do sobote 18. t. m., ker se sicer po nepotrebnem zavlačuje odhod, ki je sedaj določen iz Ljubljane na nedeljo 26. julija ob 12.15 popoldne. Drugi obrok v znesku Din 1500 se vplača najkasneje do 20. t. m., ker si mora društvo pravočasno preskrbeti tujo valuto. — Potni listi se pošljejo društvo »Probuda«, gospodarski odsek, Ljubljana, Resljeva cesta 13/II. 1392

— **Zopet stanovanjska tragedija.** V Beogradu je neki zidar tKojan Todorović s sekiro ubil v Dalmatinski ulici svojega gospodarja Kosto Sokolovića, 70-letnega starčka. Nekoč sta bila dobra prijatelja, sprla sta se radi najemnine.

— **Atentat Rusinje na sarajevskega odvetnika.** V Sarajevu je vzbudil veliko senzacijo poskušen atentat Rusinje na odvetnika dr. Tatarja. Dr. Tatar je že nad dve leti ločen od svoje žene, imel pa je razmerje z Rusinjo, ki je bila v njegovi pisarni. Ko jo je hotel odpustiti v namenu, da se zopet poravna s svojo ženo, ga je Rusinja hotela ustreliti. Dr. Tatar je atentat preprečil in jo izročil policiji. Pri zasliševanju na policiji je ponovno skušala napasti odvetnika, a so to zopet preprečili.

— **»Odvada«, krožek za odpravo tujk.** V Grlincih v Prekmurju se je ustanovil krožek za odpravo tujk »Odvada«. Za vsako izgovorjeno tujko plačajo člani krožka 25 para na korist Jugoslovenske Matice. Na sestanku dne 5. t. m. se je nabral znesek 145.50 Din in nakazal Jugoslovenski Matici. Namen krožka je vse hvale vreden in želeti bi bilo, da se v vseh večjih krajih ustanove enaki krožki.

— **Samomor orožnika.** V petek zjutraj se je v Kranjski gori ustrelil 23letni orožnik Fran Zupan, ki je prišel domov na dopust. Vzrok samomora ni znan.

— **Povožen od vlaka.** V četrtek popoldne je v tunelu v Šmarjah pri Ljubljani vlak povozil vpokojenega orožnika Ivana Stareta iz Ljubljane. Zapustil je soprogo z dvema otrokoma. Dosedaj še ni ugotovljeno, če je Stare izvršil samomor ali če je morda postal žrtev nesreče ali zločina.

— **Profesor dr. Pupin kot priča v opičjem procesu.** Na drugem mestu poročamo o senzacionalnem procesu, ki se vrši v Daytonu v Ameriki proti profesorju John T. Scopesu, obtoženemu, da je poučeval v šoli Darvinovo teorijo, o razvitju človeka in opice ter s tem kršil državni protievolucijski zakon. Obtoženca zagovarjajo najslavnejši čikaški odvetniki, Clarence Darrow, Dudley Field, Malone, dr. John R. Neal ein Colfy, kot priče pa bodo zaslišani sami znanstveniki, ki naj dokažejo resničnost evolucijske teorije. Med pričami bo zaslišan tudi slavni naš rojak in učenjak, prof. dr. Pupin Obramba bo mogoče postavila na pričevalno klop celo več Kristusovih namestnikov — seveda ne fundamentalistov — ki bodo tomačili biblijo v luči moderne znanosti in razmer.

— **Edita Kadivec prepeljana v bolnico.** Našim čitateljem bo še gotovo v spominu slučaj Edite Kadivec, rodom Slovenke, ki je bila radi sadističnega trpinčenja otrok na Dunaju obsojena na več let ječe. Kadivčevo, čije zdravstveno staneje se je v zaporu znatno poslabšalo, so prepeljali v bolnico.

— **Dve smrtni nesreči v Subotici.** V nedeljo se je v Subotici dogodila strašna nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. V bližini subotiške gospodarske šole je v neki mali hišici eksplodirala bomba in ubila 13letnega Gjura Kiša in ključavničarja Gjura Simona. Zadnji je s kladivom razbijal po bombi, ki se je nenadoma razletela. Detonacija je bila tako silna, da se je čula po vsem mestu. Bomba je avstro - ogrskega sistema.

Angerstein obsojen na smrt. V Limburgu se je končala razprava proti osemkratnemu morilcu Angersteinu. Obsojen je bil radi obtoženih osmih umorov osemkrat na smrt in na dosmrtno izgubo državljanskih pravic. Poleg tega mora plačati vse stroške procesa. Angerstein je obsodbo mirno sprejel.

Iz Ljubljane.

— **Proslava ustanovne petdesetletnice I. dekliške (šentjakobske) ljudske šole** se vrši začetkom novega šolskega leta 1925/26 na svečan način.

— **Tatvine.** Zidarju Andreju Briclju je bil s stavbišča poštnega urada za pokopališčem pri Sv. Križu ukraden par čevljev, vrednih 250 Din. — V kavarni Vospernik na Starem trgu je neki Pavlović pozabil zavoj s perilom. Ko se je vrnil, je hotel zavoj odnesti delavec Anton Drvin. Proti temu je vložena ovadba. — Dalje je bila ovadena Ivana B., ki je v gostilni g. Pelca v Koleziji odnesla kos gnjati, vredne 30 Din. —Na Marijinem trgu je bil 13. t. m. ukraden ročni voziček s črkami M. Š., last Marije Štrukelj in vreden 750 Din. — Dne 8. t. m. je neznan storilec vlomil pri posestniku Janezu Mehletu na Rudniku in odnesel 1400 Din gotovine, hranilne knjižice z vlogo 9508 Din in več malenkosti. V noči od 8. na 9. t. m. je bilo vlomljeno v pisarno mestnega doh. urada, skladišče Kolizej, in odnešeno več manjših predmetov. Škoda znaša 150 Din.

Iz Celja.

—c **Vpisovanje gojencev na šoli »Glasbene Matice« v Celju** se prične dne 1. septembra in traja do 15. septembra. Oni dosedanji učenci, ki še niso prijavili svojega pristopa za prihodnje šolsko leto in želijo nadaljevati svoj študij pri dosedanjih učiteljih, naj se prijavijo po možnosti še pred 1. septembrom. Vse informacije daje ravnateljstvo od 15 .avgusta dalje.

—c **Požar.** V noči od nedelje na ponedeljek okrog 1. ure so streli na Miklavškem hribu naznanili ogenj v daljnj okolici. Gorel je, kakor izvemo, kozolec nekega posestnika na Lubečni. Požarne brambe so prihitele na kraj požara in lokalizirale ogenj. Kako je nastal ogenj, še ni dognano.

—c **Mestno gledališče.** V soboto 18. t. m. ob 20. vprizori klub naprednih slov. akademikov v Celju v mestnem gledališču Gogoljevo »Ženitev«. Čisti dobiček gre v kulturne namene.

Iz Maribora

—m **Dve smrtni nesreči.** V Ljubnem ob Savinji se je na Repelski planini te dni smrtno ponesrečil 65letni Repelščkov pastir, ki je padel z neke visoke pečine. Njegovo truplo, popolnoma razbito, so našli šele zdaj. — V Ljubnem je pretekli teden padel v vodnjak 2letni Jožek Podlesnik, sin posestnika, in utonil.

—m **Težka nesreča.** Pri brušenju žage se je v soboto smrtno nevarno ponesrečil posestnik in lastnik motorne žage Karel Pahoschegg iz Krčevine pri Mariboru. Hotel si je na brusu naostriti žago. Vsled hitrega vrtenja pa se je kamen razletel in Pahoschegga je zadel težak kos brusa s tako močjo v glavo, da mu je prebil črepinjo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

—m **Ljudsko gibanje v Mariboru** v prvi polovici leta 1925. Od 1. januarja do 30. junija t. l. je bilo v Mariboru (s Krčevino in Radvanjem vred) rojenih 444 otrok in sicer 235 moških in 209 žensk; umrlo je pa 362 oseb in sicer 187 moških in 175 ženskih. Porok je bilo 208.

Sokol

Telovadba Sokola v Polju.

Da položi bilanco svojega celoletnega marljivega delovanja, je priredilo agilno sokolsko društvo v Polju v nedeljo popoldne svoj redni letni javni nastop, ki je prav lepo uspel. Program prireditve je bil zelo pester in obširen. Telovadba, ki se je vršila pod vodstvom sestre načelenice Novakove, je pričela z nastopom članic, ki so precizno in skladno izvajale predpisane savezne vaje. Sledil je nastop dece s prostimi vajami. Efektna je bila naslednja točka: nastop obrtnega naraščaja s kiji. Nato je bila ljubka igra dece, tek z zaprekami, pri katerem je dobil nagrado najmlajši Sokolič. Ta točka je vzbudila obilo smeha pri navzočem občinstvu. Kot zaključek je bila telovadba članov na orodju, pri kateri so sodelovali člani Sokola I. in Sokola II. in Sokola Štepanja vas. Težke vaje so se izvajale na bradlji in na konju in so bile izvajane tako elegantno, z lahkoto in eksaktno, da so zadivile občinstvo, ki ni štedilo s priznanjem. Po končani orodni telovadbi se je starosta br. Kuhar zahvalil vsem navzočim za udeležbo. Na vrtu restavracije brata Kuharja se je nato razvila animirana zabava, ki je v neskaljeni harmoniji trajala pozno v noč. Zanimivo je, da je bilo pri telovadbi poleg številnih občanov zlasti mnogo udeležencev iz Ljubljane. Sokol v Polju pa je s svojim nedeljskim nastopom ponovno dokazal, da kljub vsem klevetam in mahinacijam od strani nasprotnikov marljivo napreduje in da se zaveda visoke svoje naloge, ki jo ima izvesti.

Sport

AVSTRIJSKA LAHKOATLETSKA PRVENSTVA.

V nedeljo in soboto so se vršila na igrišču WAC. na Dunaju prvenstvena lahkoatletska tekmovanja, katerih rezultati so v glavnem nastopni:

Tek 200 m: 1. Kleinovits (WAC) 22.5; 2. Ritter, tek 800 m; 1. Mahr (WAF) 1.59; 2. Gasser; tek z zaprekami na 110 m za juniore: 1. Niesner (WAC) 16.4; skok v daljavo: 1. Rauch (WAF) 665.5 m, 2. Ozino; skok s palico: 1. Hifeld (Grazer AC.) 3.35 m, 2. Lang: tek na 5000 m: 1. Kantor (WAC) 15.30,2 (novi avstrijski rekordi), 2. Bruhnen; met krogle: 1. Janausch (WSC.) 12.93 m, 2. Rotfuchs; olimpijska stafeta 100 +200+400+800 m: 1. Waf (Rauch, Ritter, Swatonek, Mahr) 3:26.4, novi avstrijski rekord. 2. Wac.

Nedeljske tekme. Maribor: Merkur - Slovan 5 : 0. Slovan tega poraza ni zaslužil, bil je Mariborčanom enak v igri, le pred goalom je odrekel.

Beograd. Jugoslovija je prvi dan zmagala nad Saškom s 5 : 1.

Praga. Viktorija Žižkov - Meteor VIII. 3 : 2, Vršovice - Slavija 4 : 3.

Pogon je postal z nedeljsko zmago nad Vislo poljski prvak. Rezultat 1 : 0.

M. T. K. je v Lvovu porazil Czarny s 6 : 0.

Charles Hoff suspendiran. JAAF. javlja, da je norveški lahkoatletski savez Hoffa suspendiral za dobo 6 mesecev.

— **Gozdovniškemu rodu ZST** v Kamniku so darovali za 14-dnevno taborenje v Kamniški Bistrici: Neimenovani X. X. 100 Din; dr. Trampuž 75 Din; podružnica SPD v Kamniku 50; K. Stare 25; Keršmenc 20; dr. Karba 20; dr. Ogrin 15; po 10 Din so darovali Mar, Fon, Neimenovani, dr. Sadnikar, Skala, Hvala, tovarna ETA, Homer, Bodlaj, Presl, Debevec, dek. Lavrenčič, Stele, Cerar, Albreht, Stergar, Kramer, Možina, Kenda, Orel, Slatnar, Kumer. Poleg teh je še obilo drugih darovalcev; tako da skupna vsota presega 700 Din. Vsem darovalcem, ki so s svojo darežljivostjo najlepše pokazali razumevanje taborništva, najlepša hvala!

— **Trener Ralph J. Hoke v Ljubljani.** SK. Ilirija se je posrečilo pridobiti znanega zagrebškega lahkoatletskega trenerja gosp. Ralph J. Hokea za dobo enega tedna za Ljubljano. Gospod Hoke bo vodil na prostoru SK Ilirije damski in moški lahkoatletski trening. Po treningih se bodo vršila za atlete in vaditelje lahkoatletskih sekcij predavanja. Na trening so vabljeni vsi lahkoatleti in lahkoatletinje klubov Llap. Trening se prične v sredo dne 15. t. m. ter se vrši redno vsak dan ob 4. popoldne.

Boj stražnika z zločincem

Dne 11. t. m. okoli 17. je stražnik Vinko Jazbec v Pokopališki ulici v Mostah ustavil 19-letnega Vinka Horvata, osumljenega in zasledovanega radi vloma v skladišče Simona Praprotnika v Jenkovi ulici 7. Stražnik je zahteval, da se Horvat legitimira, čemer pa se je Horvat odločno upr. Začela sta se stražnikom ruvati, Horvat ga je s pestjo sunil v brado in mu iz torbice skušal iztrgati samokres. To se mu ni posrečilo, pač pa je zatrgal stražnikov usnjati pas. Med tem je prihitela Brigita Dolinarjeva, teta Horvatova in priskočila svojemu nečaku na pomoč, hoteč ga iztrgati iz stražnikovih rok. Lotila se je stražnika tudi dejansko. V tem kritičnem položaju je prišel stražniku na pomoč delavec Alojzij Ferčnik. Dolinarjeva je takoj izpustila stražnika ter navalila na prišleca. Stražniku je istočasno uspelo, da je Horvata uklenil in ga odvedel na stražnico. Tam je Horvat svoj vlom priznal,obenem pa je izdal tudi svoja sokrivca 19-letnega A. Šibica in 13-letnega Viktorja J. Ukradeno blago so prodali v razne trgovine kot staro medenino. Prva dva sta bial izročena sodišču, mladoletni J. pride v poboljševalnico, Amaconka Brigita pa se bo imela zagovarjati radi napada na uradno osebo.

Po svetu

* **Hiše iz litega železa.** Po poročilu »Timesa« iz Schifelda so železarne v Mortomleyu za poskus zgradile dve hiši iz litega železa. Sestavljene so iz železnih plošč in zunaj prevlečene s tenko betonsko plastjo. Pravijo, da niso dražje nego navadne zgradbe iz opeke in kamna, postaviti pa se dajo mnogo hitreje. Takih poskusov je sedaj v Angliji vedno več. Železo pa vendar ni dobro gradbeno gradivo za stanovanjska poslopja. Take gradbe potrebujejo po zimi mnogo kurjave, po leti pa ne dajejo nikakega varstva proti vročini. Smatra se te poskuse le bolj za kurijozne.

* **Vzrok za poset cerkve.** Znameniti evangeljiski propovednik Schleiermacher se je nekoč v družbi v Berlinu na vprašnje, kako to, da je cerkev, v kateri on propoveduje, vedno polna, nasmejal in odgovoril: »V mojo cerkev prihajajo največ dijaki, gospe in oficirji. Dijaki prihajajo, ker hočejo slišati moje propovedi, gospodične in gospe, ker hočejo videti dijake, oficirji pa radi gospa in gospodičen.

* **Mednarodna poštna konferenca.** Iz Cortina de Ampezzo poročajo: Dne 6. t. m. se je pričela tam mednarodna poštna konferenca, katera ima urediti pripravljajno delo za najbližnji svetovni kongres in poskrbeti za stike raznih poštnih uprav z mednarodno poštno pisarno v Bernu v Švici. Konference so se udeležili zastopniki 14 držav.

* **Ogromna dedščina za jezuite.** Iz Madrida poročajo, da je zapustila neka bogata vdova Pellares svoje imetje, vredno 54 milijonov pesetas jezuitom. Dva svoja revna sorodnika je odpravila z neznatnimi svotami.

* **Nesreča Harry Piela.** Popularni filmski igralec Harry Piel se je te dni v Berlinu ponesrečil. Na autodromu Avus se je njegov avtomobil- tipa Bugatti, večkrat prekotalil, pri čemur je bil Harry Piel težko ranjen.

* **Duhovit odgovor.** Profesor Green iz Upsale se je nekoč vozil po morju. Nenadoma je vprašal veslarja čolna: »Povejte mi dragi človek, imate kaj pojma o matematiki?« »Nikdar nisem o tem slišal, gospod profesor.« »Škoda, velika škoda, kajti s tem ste zaigrali četrtino svojega življenja.« »Ali ste se vsekakor bavili s prirodopisjem?« »Nikoli v življenju.« — »To se previ, da ste zopet zaigrali četrtino življenja! Kako pa je z vašo astronomijo?« Baš, ko je hotel veslar odgovoriti, se je čolnič nenadoma prevrnil. — »Ali znate plavati?« je veslar vprašal vsenčilišnega profesorja. »Ne to ne znam,« je izjavil obupani profesor. Nato je veslar gripomnil: »Primite me čvrsto, če ne ste zaigrali štiri četrtine svojega življenja.

* **Grad Prangins.** Pred nekaj dnevi se je imel prodati na javni dražbi grad Prangins z dependencami in premičninami. Cena poslopij znaša 750.000 frankov, cena mobiljarja pa 145.700 frankov. Zadnji trenutek je nekdo kupil grad in vse skupaj. Svojčas je bival v gradu princ Jerome Napoleon in pozneje cesar Karel Avstrijski.

* **Stanovanja po ceni na Angleškem.** Z zakonom iz leta 1923. se skuša pospeševati gradba delavskih stanovanj potom privatnikov. Olajšuje se jim nabava kapitala in dajejo se jim podpore. Obveznost je, da mora stalna površina enonadstropne hiše znašati 51 do 81 m², izjemoma 46 m². Dne 31. marca 1923. je ministrstvo odobrilo gradbeni program za 115.636 hiš. Občine so imele postaviti 41.859, privatniki pa 73.777 zgradb. Občine so izvršile do konca preteklega leta zgradb 3847, v delu jih je 10.183; privatniki so jih postavili 3708 in v gradbi jih je 19.086. Povprečni gradbeni stroški so se gibali med 350 do 400 Lstr. za hiše brez boljših stanovanj in med 390 do 460 Lstr. za hiše z boljšimi sobami brez zemljišča. Od leta 1919. do 31. marca 1924. se je na Angleškem postavilo 208.712 stanovanj in sicer 164.437 s strani lokalnih oblasti, 39.186 pa s strani privatnih podjetnikov. Lokalne oblasti so potrošile 4½ milijarde frankov. Letnih prispevkov daje država okroglo 8 milijonov Lstr. Te številke pričajo, da Anglija velikopotezno pospešuje gradbo stanovanj in država znižuje najemnino z nemalimi gradbenimi prispevki.

* **S palico ubila svojega 11 letnega sina.** Iz Ženeve v Švici poročajo, da je Marija Monnay s palico ubila svojega 11 letnega sina v svrho, da bi dobila po njem zavarovalnino. Žena ima več otrok in je zašla v dolgove. Ker so jo vedno bolj tirjali, je ugibala, kako bi prišla do denarja. Slednjič se je odločila, da ubije z močno na vrtu debelo palico svojega 11 letnega sina Emilija. Otrok je mirno spal. Pristopila je mati in ga udarila z debelim koncem palice po glavi. Navzoča je bila mala sestrica. Potem je pripovedovala, da je deček padel in se ubil. Aretirana je nekako z nasmehom priznala svoj zločin in trdila, da je bil deček idiotski človeček in da ga je zato ubila. Zgodilo se je to v Ilotesu v kantonu valeškem, kjer je v veljavi smrtna obsodba.

* **Rastline kot čuvarice vrtov.** V nekem gospodarskem listu čitamo: Solnčne rože, ki se ponašajo s svojo ogromnostjo po številnih vrtovih, ne služijo samo za njihov okras, marveč so tudi izborno sredstvo proti boleznim na krompirju. Ako je na vrtu ali na polju mnogo plevela in druge nesnage med nasadi, naj se poseje tam ogrščica, ki jih uniči. Konoplja je dobra proti raznovrstnim koprivam. Takozvani Castorski fižol se sadi na Angleškem; ima to lastnost, da se ga nobena žival ne dotakne in se tako preženejo krti.

Arkadij Averčenko:

Galantno življenje v Carigradu

Šel sem nedavno po isti ulici, kjer stanujem — kar je zbudila mojo površno pozornost neka velika, krasno razsvetljena hiša. Iz nje se je slišala čudna, čisto orijentalska muzika in ropot plesočih nog. Mimo oken so švigale ženske sence.

— E! — sem si mislil. — To je gotovo harem kakega carigrajskega mogotca! Očividno praznuje rojstni dan, pa bi rad malo razveselil bedne haremske jetnice! Evo jih — zdaj stoiim pred čarobnimi zagonetkami skrivnostnega Orijenta!

Nisem še prav pomislil, ko je smuknila čez prag prelestna ženska postava. Prijela mi je za rokav in mi jasno pokazala, da me hoče potegniti v notranjost zagonetnega doma.

Moram priznati, da gre slava o moji skromnosti po vsej anatolski obali, moram pa tudi priznati, da mi je pikantna zadeva tisti hip povsem zmešala glavo.

Možnost, da smuknem v harem uglednega mogotca, me je za hip zapeljala in že sem umeril svoj korak proti vratom, ko sem si naenkrat premislil.

A kaj potem?

Kaj pa če me paša nepričakovano zaloti v haremu? Sem sicer fant od fare in zase se nisem bal... Ne, bal sem se za življenje tega krotkega, zamišljenega in napol divjega bitja, ki me je tako zaupljivo vleklo za rokav. Bal sem se, da luna niti dvakrat ne vzide na nebu, ko bo ta ženska že ležala v vreči na dnu Bosporja. Moj kolega Pierre Lotty je opetovano opisoval take stvari.

Ti pomisleki so me ohladili. Osvobodil sem svoj rokav, napravil jetnici »selam« in jo naglo odkuril. Pri tem sem se moral umakniti tem angleškim pomorščakom, ki so bili bržkone v prijateljstvu s pašo, ker so vstopili v hišo brez vizitke, kakor dobri znanci.

Drugo jutro — O, človeška slabost! — sem se hotel pred prijatelji pobahati s svojim imenitnim uspehom pri turški dami in sem jim povedal ves dogodek od konca do kraja.

Včasih sem videl, kako se ljudje smejejo, pa tudi sam nimam nič proti smehu, če nanese slučaj — toda to ni bil smeh! To je bilo strašno rezgetanje podivjanih žrebcev.

— Ne razumem, kaj je tu smešnega, — sem zmajal z glavo. Seve, eni moški imajo pri ženski večji, drugi pa manjši uspeh, vendar...

— Ali veste, kakšna hiša je to? — me je vprašal prijatelj, ki kar ni mogel do sape.

In zašepetal mi je na uho besedico, ki mi je pognala vso kri v glavo.

— Ni mogoče! — sem vzkliknil ves prestrašen. — Saj vendar v isti ulici stanujem!

— No, nič posebnega. Tako sosedstvo v Carigradu ni redko.

— Ne! Niti en dan ne ostane moja noga v tem stanovanju! Kaj? Da me niso opozorili, ko sem najel sobo? Takoj se vrnem in povem gospodinji vse, kar mislim o nji!

Ves razburjen sem planil iz kavarne na ulico in ... pri prvem koraku me je priklenil tehtni domislek k tlom. V katerem jeziku pa naj izrazim gospodinji svoje ogorčenje? Ona govori samo grško, moja zaloga grških izrazov je bila pa zelo omejena: kali meros, Venizelos in malista — evo vam, to je bilo vse, kar sem mogel skombinirati. Vendar pa bi mi utegnile tudi te tri besede pomagati pri obširnem moralno-etičnem govoru

K sreči sem naletel takoj na starinsko, skljućeno Grkinjo, ki je prodajala vžigalice in ponujala svojo robo v slabi ruščini.

— Ne, babuška, — sem dejal. — Vaših vžigalic ne potrebujem. Če pa bi hoteli prevesti moji gospodinji vse, kar kipi v meni, dobite pol lire.

Ponudba je bila zapeljiva in v hipu sva korakala skupaj proti mojemu domu.

— Kako pravijo Grki »nogi«?

Razveselila me je z neko brezobličino in sluzasto besedo.

— No, torej! Povejte prosim, da te moje reči v njenem domu ne bo več!

Pozvonila sva in sama gospodinja je odprla.

Komaj pa je zagledala naju, je zagnala tak krik, da so jo gotovo slišali onstran Zlatega roga.

— Kaj pa kriči? — sem vprašal starko, ki se ji je od tega tulienia nenadoma razjasnil obraz tako, da je celo koketno popravila svoje redke lase na plešasti glavi.

— Ma, ona govoriti, sto si ne more privoditi sebi na stanovanje damo! Ona govoriti, sto to nedostojna, sto ta posteni hisa, sto ne sme dame voditi...

— Kakšno damo? — sem onemel. Saj nisem nikogar pripeljal.

— Ona ta govoriti za mene, Jaz — dama.

In vsa srečna v tej absurdni domnevi me je sunila s svojim trdim komolcem pod rebra.

Pošteno sem zaklel, potegnil iz žepa pol lire in jo stisnil starki v roko.

Moraš ven, stara coprnica! Vrag vaju vzemi!

In takoj sem opazil po licu, da mi gospodinja pomiluje kot človeka, ki je plačal ljubezen z denarjem, pa vendar ni užival sladkosti te ljubezni...

Gospodarstvo

Tržno poročilo

Po zadnjih vesteh z naših tržišč z živili se promet s pšenico še ni razvil tako, da je bilo zadnjih 15 dni le malo kupčij. Tudi staro pšenica ne gre v promet. Za novo pšenico se inozemstvo še ne zanima, ker računajo inozemske tvrdke s padcem cen glede na dobro letino v Srednji Evropi. Naši trgovci in verižniki prodajajo, odnosno kupujejo med seboj pšenico po 305—310 Din višje, bil bi vendar naš izvoz v relaciji Brela in Dunaja velik, če bi padla pšenica na 260 do 270 Din. Kakovost letošnje pšenice bo zelo dobra. Po dosedanjih računih bo znašala teža vojvodinske pšenice 70 do 81 kilogramov, srbijanske pa 76—77 kg.

V nasprotju s pšenico je trgovina s koruzo zadnje dni zelo napredovala. Za relacijo Dunaj je bilo prodano 1000 vagonov koruze. Braila se za enkrat še ne zanima za našo koruzo in prodaja celo svojo na Dunaju, kjer je položaj za plasiranje koruze zelo ugoden. Z ječmenom še ni večjih kupčij, ker ga malo dovažajo. Zato tudi kakovosti letošnjega ječmena ni mogoče oceniti. Posamezne manjšine količine plačujejo po 175 do 180 Din za 100 kg franko postaja. Vse kaže, da kakovost letošnjega ječmena ne bo posebno dobra, ker je bilo med žetvijo deževno vreme in je ječmen v mnogih krajih moker. Moka gre zelo slabo v promet. Za izvoz se ne more prodati nič. Pasivni kraji, zlasti Dalmacija, krijejo svojo potrebo še vedno z italijansko moko.

★ ★ ★

—g **Letošnja letina opija.** Naša produkcija opija obeta letos za izvoz 150.000 kg. V južni Srbiji bo letošnja letina opija neprimerno boljša nego lanska. Samo dva okraja (kavadarski in negotinski) sta dala letos okrog 20.000 kg opija, toliko opija je pri delala približno lani vsa južna Srbija. Če bo znašala letošnja letina res 130 do 150 tisoč kilogramov, bo kmalu dosežena predvojna količina Na bogato letino opija je vplival topla zima in ugodno vreme spomladi. Opij je izborne kakovosti. V manjših količinah ga plačujejo zdaj po 600 do 630 Din kg, toda ta cena se bo sigurno zvišala, dasi bržkone ne bo dosegla 2000 Din, kakor lani. Izvozni prebitek reprezentira torej vrednost 100 do 300.000.000 Din, ker pa naši izvozničarji opija ne razpolagajo z zadostnim kapitalom, pojde naš opij tudi to pot v inozemstvo preko solunskih tvrdk.

—g **Izgledi letine sliv v Bosni.** Letošnja letina sliv kaže v tuzemskem področju doslej dobro. Kar se tiče sliv sploh, je prognoza ta-le: Tuzla 50 do 100 vagonov, Bileljina 800 do 1000 vagonov.

—g **Madžarske reparacije Jugoslaviji.** V petek je prispelo iz Madžarske 7 velikih lokomotiv na račun reparacij. Pripeljali so jih v Subotico, od koder jih dodeli železniška uprava direkcijam v Subotoci in Zagrebu.

—g **Trgovinski stiki z republiko Chile.** Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu sporoča, da se lahko trgovci obračajo v svrho informacij glede trgovinskih stikov z republiko Chile na »Direccion general de los servi agricola — sero de estudios ekonomicos agricoles, Saktiago de Chile, Cassila 31 d.«

—g **Novi zakon o neposrednih davkih.** Fin. ministrstvo objavlja uradno, da so priprave za izenačenje in poenostavljenje novega zakona o neposrednih davkih končane. Zakonski načrt bo predložen narodni skupščini čim ga odobri ministrski svet.

—g **Krediti ministrstva javnih del.** Ministrstvo javnih del je angažiralo potreben kredit za zgradbo nove državne trgovske akademije v Beogradu.

—g **Nemčija za naš kalcijev karbid.** Naš generalni konzul v Berlinu je obveščen, da se Nemčija zelo zanima za našo industrijo sode in kalcijevega karbida. Vse potrebne informacije daje interesentom naš konzul v Berlinu.

—g **Davčne razmere v Vojvodini.** V Beogradu se je sestala danes v finančnem ministrstvu konferenca, ki se je udeleže vsi vojvodinski gospodarski krogi. Finančni minister je sklical to konferenco radi številnih protestov in protestnih shodov vojvodinskih gospodarskih krogov, ki zahtevajo rešitev vseh davčnih problemov.

—g **Nova železnica Kosovska Mitrovica-Peč.** V prometnem ministrstvu študirajo načrt nove normalnotirne proge Kosovska Mitrovica-Peč. Ta proga je zelo važna, ker bi vezala staro Zeto in Raško z železniškim omrežjem predvojne in Južne Srbije. Popolno veljavo bi pa dobila ta proga šele tedaj, če bi se podaljšala od Peče do Andrijevice-Podgorice-Podgorice-Bara in Kotora. To bi bila obenem strategično važna železnica.

—g **Avstrijsko-turški industrijski sindikat.** Skupina znamenitejših avstrijskih industrijskih tvrdk se je združila kot sekcija avstrijsko-orijentalske trgovske zbornice na Dunaju v avstro-turški industrijski sindikat, kateri se ima raztegniti na vso za izvoz sposobno avstrijsko industrijo. Pospeševati in podpirati hoče eksport v Turčijo.

—g **Dobave.** Dne 29 julija t. l. se bo sklenila v pisarni artiljeriske radionice Dr. divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 10.000 kg kovaškega premoga (angleškega). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 280.000 kg ovsa. — Dne 6. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 150.000 kg sena in 80.000 kg slame; dne 4. avgusta t. l. pri komandi vojnega okruga v Mariboru glede dobave 120 tisoč kg sena in 60.000 kg slame. — Dne 6. avgusta t. l. pri smodnišnici v Kamniku glede dobave premoga, barve, firneža, bakrene žice, Bergmanovih cevi, izolatorjev in metel. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Darujmo za sokolski Tabor!

To in ono

Krokodil v Krki

V Novem mestu se je pojavil v Krki krokodil, ki je ušel iz cirkusa Kludsky v Zagrebu.

Radio.

Ko smo prejeli to strašno vest, nas je obšla velika skrb ne le za prebivalce naše lepe dolenjske metropole, ampak tudi za vse kraje ob istotako lepi zeleni Krki in smo ukrenili vse potrebno, da preprečimo kako večjo nesrečo. Poročevalec, ki smo ga takoj poslali na lice mesta, se do danes ni vrnil, tako da smo mislili, da ga je krokodil požrl. Ker pa smo bili ravno vsled tega še v večjih skrbeh, smo vzeli v roke konverzacijski leksikon, da bi se o krokodilu natančeje poučili, kajti to, kar smo se o njem učili v drugem razredu gimnazije, smo že davno pozabili. Res, ta naša šola! Priznati moramo, da nismo bili popolnoma na jasnem ali živi krokodil samo v Nilu, ali še v kakih drugih rekah. Po glavi nam je zašumela celo neka pesem, ki se glasi nekako tako:

Tam na zelenem bregu
sedi en krokodil,
pa pride mimo žaba,
pa skoči v reko Nil.

Pa to je menda samo zaradi rime.

Prijatelj debeli Jak pa nam je celo povedal, kako se krokodili love: oba bregova namažejo z limom, krokodil pride iz vode, se ozre, vidi lim, pa pravi: nisem tako neumen, da bi šel na ta lim — in gre in se vleže na drugi breg — v lim — in je ujet. Toda to bi se moglo zgoditi tudi v kaki drugi reki, n. pr. tudi v Ljubljani, ako imamo še limfabriko. Naša poizvedovanja v Mayerjevem in Brockhausovem leksikonu (Jugoslovenska enciklopedija še ni prišla do črke K) v Erjavčevem »Živalstvu«, v Brehmovem »Življenju živali« in raznih drugih spisih, ki so jih nam dale na razpolago še ne koncentrirane ljubljanske knjižnice, niso prinesla potrebnega rezultata, kajti, dasi je res, da živi krokodil v Nilu, ni nemogoče, da ne bi žival tudi v naših rekah, če bi prišel vanje in če bi imel dovolj hrane. Ker je Krka naša reka in ker bi mu Novomeščani lahko preskrbeli dovolj hrane, ni izključeno, da bi morda res . . . Stoj! Kako pa bi krokodil prišel, iz Ljubljane v Krko? To nepotrebno vprašanje nam je razrešil naš tovariš, ki je opazil, da krokodil ni ušel iz Ljubljane, ampak iz Zagreba, kar smo mi v prvi prestrašenosti prezrli. Iz Zagreba torej. To je popolnoma mogoče. Skobacal se je mrcina po noči iz kletke, pa se je šel kopat v Savo — potem pa hajdi do Brežic in po Krki do Novega mesta. Še policaj ga ni ustavil, da bi ga vprašal: Kam pa, kam, tako naglo . . . Stvar je torej popolnoma mogoča. Vprašanje je samo, kako je temu krokodilu ime, ker smo v Ljubljani videli, da imajo v cirkusu vse živali svoja imena. Med tem se oglasi eden naših najboljših poročevalcev pa pravi: »Meni pa se zdi, da Kludsky sploh krokodila ni imel . . .« To nas je osupnilo. Kako pa naj bi bil krokodil ušel iz Zagreba in prišel v Novo mesto, kjer je, ako ga ni bilo. Sicer pa se o tem lahko takoj prepričamo, saj je Kludsky svetovno podjetje in ga ne bo težko najti. Oddali smo torej takoj telegram: Cirkus Kludsky, prosimo, da nas obvestite glede krokodila. Ker ni bilo odgovora, je nas potolažila gospodična na pošti, da se »tam doli« večkrat zgodi, da telegram ne pride. Pregledali smo hitro vse liste v redakciji in zasledovali, kam je odšel Kludsky iz Zagreba, in smo konštatirali, da je v Subotici. Telegrafiramo še enkrat »nujno in priporočeno« in imeli smo takoj odgovor: Krokodila nema . . . Torej če ga »nema«, je bil, in ker ga »nema« v Subotici, je v Novem mestu. Nesreča je torej neizogibna in čudno je samo, da se naš poročevalec sploh ne javi. Pa ravno zdaj, ko je tako slabo vreme in so ljudje že siti večnega PP in RR in so vsi slabe volje, ker se ne zgodi nič posebnega. Končno je prišlo poročilo: »Krka je zadnje čase vsled deževja zelo narastla. Zato je kalna in se slabo vidi. Za kopanje je še prehladno. Krokodil je. Videli so ga že parkrat, kako se je prematal po vodi. Govoril sem z očividci. Po mestu je vse preplašeno in vsi govore samo o tem. Krokodil je zelo velik in črne barve. Neki gospod ga je videl, ko je plaval čez reko. Seveda se skriva, da bi ga ljudje ne videli. Kakor vse kaže, je prav zvit in čaka, da se pridejo meščanje kopat. Do sedaj pravijo, da se mu še ni posrečilo, da bi bil koga požrl, kar je zelo razveseljivo dejstvo, ki ga je pripisovati previdnosti meščanstva, ker mu ljudje ne gredo na lim, kakor je mislil, čeprav je iz cirkusa. Kam bo krenil od tu, proti Žužemberku, ali proti Kostanjevici, se še ne ve . . . Pri Štemberku sem izvedel o tem več zanimivosti. Nekateri pripovedujejo, da je splezal celo na breg in je prežal na perice. Gobec ima zelo velik, tako da bi zlahka pogoltnil celega človeka. Matere se boje za svoje otroke, pa tudi sicer je vse vznemirjeno . . .«

Ko smo prejeli to zmedeno poročilo, smo videli, da je stvar resna. Povabili smo s seboj prijatelja Macafizlja in smo se neutegoma odpravili na pot. Bil je skrajni čas. Našli smo dolenjsko metropolo v splošnem razburjenju — našega poročevalca pa pri najboljši volji oziroma pri najboljšem cvičku, pel je pesem o krokodilu in je rekel, da ga je tudi sam videl. Skušal je napraviti pesem, pa mu je šla trda za rime, ker na Nil se dobro rima krokodil — Krka pa samo trka — še bolj pa cviček, ki ga je že Kette rimal na ježiček, poliček in hudiček. In tako smo morali tudi mi konštatirati: Krokodil je in ljudje so ga videli — kako se bo pa stvar naprej razvijala, se ne ve.

* **Telefon v Mojzesovih časih.** Mnogo se pritožujejo nad slabim telefonskim prometom Ljubljančanje. Pa tudi za Mojzesovih časov ni bilo boljše, kajti v Mojzesovih bukvah beremo: »Mojzes je na gori Horeb trikrat klical Gospoda, a ni dobil odgovora . . .«

Radi Darwinove teorije pred sodiščem

V državi Tennessee je bil lani sprejet zakon, po katerem se označa pouk o evolucijski teoriji v ljudskih šolah te države za delikt. Pred kratkim smo poročali, da se je proti temu zakonu pregrešil prof. Scopes, kateri je pozvan pred sodišče v Daytonu. Razprava se je pričela 11. t. m. Metodijski pastor je izrekel o pričetku razprave svojo molitev. Sodnik Raulston, ki bo proglasil razsodbo, je sam fondamentalist, to je pristaš gibanja proti Darwinovi teoriji. Med duhovnimi organizacijami so različna mnenja glede evolucijske teorije in grozil je med njimi še očiten razkol. Sodnik Raulston je pred razpravo podal izjavo, v kateri izraža zaupanje, da bo božja inspiracija vodila njegovo sodnijsko delovanje. Ob pričetku razprave je prečital protievolucijski zakon in prvo poglavje in geneze. Potem je bila prečitana obtožnica: prof. Scopes je obtožen, da je protizakonito in svojevoljno poučeval v javni šoli, ki se vzdržuje z javnim denarjem, neke teorije, ki zanikajo zgodovino božjega ustvarjenja človeka, kakor je opisano v sv. pismu in da je učil mesto tega, da izhaja človek iz neke nižje vrste živali. Glavni obtožitelj je bivši državni podtajnik Bryan. On se čuti srečnega, da se more boriti za to, da se prepreči, da bi bile nove generacije brez prave vere. Odkar je prišel v Dayton, je imel že več javnih govorov in te dni, ko je bila nevihta, je šel z večjo skupino svojih pristašev na bližnji hrib nad mestom ter imel tam ob blisku in grmenju govor, v katerem je izražal upanje, da bo posledica tega procesa versko ustajenje. V Daytonu je vse polno novinarjev, fotografov, kinematografov, karikaturistov in fanatičnih vernikov, ki so prišli poslušat razpravo radi opice. Dobro kupčijo je napravil nekdo, ki je prodajal male kolajne z opico. Poleg sodnijskega poslopja so tribune, na katerih se bo moglo slediti razpravi potom sistema mikrofonov in amplifikatorjev.

O razpravi bomo sproti poročali.

★ ★ ★

* **Fino zamišljeno sleparstvo.** V Monakovem sta se neka prodajalka v veliki modni trgovini in njena prijateljica, neka kontoristinja, na cen način preskrbovali z najmodernejšim blagom in obleko. Kontoristinja je prišla kot kupovalka in se je dala lepo fino postreči po svoji prijateljici, ki ji je predložila več oblek. V ugodnem trenotku sta spravili obe več oblek v kovčeg, ki ga je prinesla kontoristinja s seboj. V pomerjevalnici je kontoristinja nadela kar dve obleki, potem pa se je odstranila s plenom in prijateljica jo je spremljala do vrat in ji delala še velike komplimente. Policija pa je vendarle prišla na sled tej prefrigani tatvini in je aretirala prodajalko in kontoristinjo, pa tudi ljubčeka prve, ki je vedel za sleparijo.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOF

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica štev. 6. Telefon št. 980

Dr. M. Ambrožič
ne ordinira
od 14. julija do nadaljnega obvestila.
2353

Dr. Hinko Lučovnik
Vera Praunseisova
zaročena
Ljubljana Bled
12. julija 1925

Zahvala. 2369

Povodom bridke izgube naše predrage mamice, stare mamice, gospe

Marije Svet roj. Cepuder

se zahvaljujemo vsem, ki so blagopokojno spremili na njeni zadnji poti ter darovali cvetje, kakor tudi onim, ki so nam ustno in pismeno izrekli sočutje in sožalje.

Ljubljana, 14. julija 1925.

Žalujoči ostali.

Iv. BRONČIČ & Er. REBERNIK
pleskarja in ličarja
Ljubljana, Karel Kotnikova ulica
(baraka za Ledino)
se priporočata cenj. občinstvu. — Cene zmerne, postrežba točna. Triletna garancija. 121 L

Kupujte edino-le pri
Josip Petelincu
najboljše 138-L
šivalne stroje in kolesa
znamke
Gritzner, — Phönix,
pneumatiko, potrebščine za kolesa, stroje in Lamerz-igle
Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)
Na malo! Na veliko!
! Zahtevajte cenike !

Ako iščeš
službo, stanovanje, kupuješ ali **prodajaš**
ne pozabi inserirati v „SLOV. NARODU“
Imel boš
gotov uspeh!

RESTAVRACIJA - PENSIJON
LOVAČKI ROG
SELCE (Hrv. Primorje).
Vodim prvorazredno, v celem Primorju znano domačo kuhinjo. Imam 80 čistih sob na razpolago. Posedujem vse pijače, ki so vedno na ledu.
Za obilen obisk se priporoča lastnik
7514 **Karl Dovečar.**

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10

Kupim

Vijolino
dobro ohranjeno — kupim. — Dopisi z navedbo cene pod «Vijolina/2334» na upravo «Slov. Nar.»

Prodam

Spalnica
iz mahagonijevega lesa, dobro ohranjena ter nekaj porcelana — se radi selitve proda. — Dopisi pod «Din 6000/2356» na upravo «Slov. Naroda».

Naprodaj plašč
za triletno punčko in siva boa. — Dopis pod «Plašč 2355» na upravo «Slovenskega Naroda».

«B. S. A.»
dobro ohranjeno *motorno kolo* 2¾ — se takoj proda. Ogleda se v delavnici — «Jugo-avto», Ljubljana, Dunajska cesta. 2351

Službe

Prvovrstna šivilja
s petnajstletno prakso za obleke in perilo, se priporoča; gre tudi na dom, event. tudi letovišče. — Naslov pove uprava «Sl. Naroda». 2370

Absolventinja
trgovske šole išče službo. Gre tudi en mesec brezplačno. Cenj. dopise na upravo «Slov. Nar.». pod «P/2357» na upravo «Sl. Naroda».

Priporočamo oglaševanje v „Slovenskem Narodu“
ki je najstarejši slovenski list in ga čita mnogobrojno občinstvo v Ljubljani, po vsej Sloveniji in v inozemstvu. Razširjen je naš list zlasti
v vseh gospodarskih in meščanskih krogih
Mali oglasi v „Slovenskem Narodu“ so po obsegu največji in najbolj čitljivi, zato imajo **prav povoljne uspehe.**

Invalid
išče službo za slugo. — Ponudbe pod «Invalid 2337» na upravo «Slovenskega Naroda».

Strežnica
išče mesta za popoldanske ure. — Dopisi pod «Strežnica/2364» na upravo «Slov. Naroda».

Prikrojevalka-
directrice za izdelovalnico perila (ženskega in moškega) — samo prvovrstno moč — se išče — Ponudbe pod «Perilo 127/L» na upravo «Slov. Naroda».

Nepremičnine

Stavbna parcela
v lepi legi na Selu — je naprodaj. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Parcela/2326».

Enonadstr. hiša
s štirimi stanovanji, ne daleč od Ljubljane — se radi selitve proda. — Ponudbe pod «Hiša/2365» na upravo «Slov. Nar.».

Večje posestvo
z lepim gozdom, vinogradom in poslopjem v bližini železniške postaje na Štajerskem — se radi bolezni takoj proda. Ponudbe pod «Večje posestvo 2360» na upravo «Slovenskega Naroda».

Lokali

Manjši lokal
na prometni cesti se išče za takoj. — Dopisi pod «Manjši lokal/2358» na upravo «Slov. Naroda».

Dopisovanje

Trgovec
srednjih let, od žene varan in ločen, želi znanja z dobrosrčno in mirno damo poštene preteklosti v starosti 30 do 40 let v svrho ženitve. — Le resne dopise pod «Mir in sreča/2367» na upravo «Sl. Naroda».

Dopisovati želi
inteligenten gospod z znatnim samostojno gospodično. — Dopisi pod «Zvestitev ni izključena/2361» na upravo «Slov. Nar.».

Gospodična,
mlada, vesela in zabavna, želi dopisovati z enakim gospodom. — Dopisi pod «Veselje/2362» na upravo «Slov. Naroda».

Vdovec
želi znanja v svrho ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok. Prednost imajo le dotične, ki posedujejo posestvo. — Dopisi pod «Na deželo 2298» na upravo «Slovenskega Naroda».

Pouk

Instrukcije
v vseh predmetih prevzame med počitnicami dijak, ki je dovršil 6. realko z dobrim uspehom. Ponudbe pod «Siguren uspeh/2350» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanja

Dve prazni sobi
od kojih bi se ena lahko uporabljala za kuhinjo — išče zakonski par brez otrok za takoj. — Cenj. dopise pod «Dve sobi 2359» na upravo «Slovenskega Naroda».

Razno

Suhe gobe
M. GERŠAK, Ljubljana, Kongresni trg 10. 129 L

Iščem inženjera
za rudokop (bismut, zlato, srebro, baker). Ponudbe poslati na: S. Hofman (iz Londona) Grand hotel «Petrograd», Beograd 2368

Revna mati
odda za svojo tri leta staro punčko k dobri rodbini. — Ponudbe pod «Revna mati/2366» na upravo «Slov. Naroda».

Ajdo
sivo, lepo semensko blago in **inkarnat deteljo** nudi najceneje SEVER & KOMP., Ljubljana. 139 L

Iščem družabnika
s 300.000 Din kapitala v svrho povečanja sedanje trgovine mešanega blaga. Garancija sigurna. — Ponudbe pod «Večji kraj 2363» na upravo «Slovenskega Naroda».

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«